СВОБОДА
LIBERTY

Часопись для руского народа в Америці і орган „Руского Народного Союза“.

Рік XV. Ню Иорк, Четвер, 5-го Вересня 1907. Число 36. — Vol. XV. New York, N. Y. Thursday, September 5, 1907. No. 36.

ПОВІДОМЛЕНЄ. . . .

Навязуючи до Повідомленя поданого в попереднім числі, головні урядники Р. Н. Союза прибувші на конвенцію в Трентон, Н. Дж. знайдуть поміщенє в готелю Barlow, який знаходить ся напроти желізничої стації. Для конвенції призначено галю „Liederkranz Hall, 1027 S. Clinton Ave. Комітет місцевого відділу ч. 121 Р. Н. Союза, який має встрітити на стації головний Уряд, буде мати крім знака Р. Н. С. бантик синьо-жовтої барви з буквами Р. Н. С.

За Виділ:
К. Кирчів,
А. Шаршонь,
С. Ядловский,
Т. Лабовский.

Новинки.

КАЛЄНДАР.

Вересень.		
5	Ч.	Ірин[illegible]
6	П.	Евтиха свящ.
7	С.	Тита, Вартол.
8	Н.	11. Адріяна, Нат.
9	П.	Сави
10	В.	Августа, Мойс.
11	С.	Усік. Гл. Іоана

— Подає ся до загальної відомости, що теперішна тимчасова адреса Єго Пр. Епископа С. С. Ортиньского звучить: R. Rev. S. S. Ortynsky, Box 543 South Fork, PPa.

— **Сим подаєсь до відомости** усіх членів Р. Н. Союза, що розмет на міс. Авґуст виносить на ціле посмертне $1.14, а на половину посмертного 64 цнт. Подрібний виказ буде оголошений в слідуючім числі „Свободи“.

— **Нафтовий трост у своїй обороні** в справі засудженя його судією Ландісом видав брошуру, в якій говорить ся, що Standar Oil Co. зовсім не брала ніяких рабатів від желізниці Alton. Каже ся, що трост дуже легко бувби міг сього доказати в суді, одак судія не допустив до доказів, але з гори був рішений видати некористний для тросту засуд.

— **Реформа армії.** Секретар Тафт заповів, що на будучій сесії предложить конґресови проєкт заміненя цілої „Народної ґвардії“ (народньої міліції) в народню резерву. Хто служив до сих пор в нар. міліції, після проєкту реформи бувби обовязаний на кожде завізванє ставити ся сейчас під оружіє або іти на війну. Що більше: після нового проєкту усі стейтові міліції малиби бути прилучені до ґвардії. В сей спосіб Злучені Держави змоглиби кождої хвилини виставити 400.000 війска. Після гадки пана Тафта така реорганізація є доконечна, позаяк уряд не може дістати достаточного числа рекрутів. На кождих двох, що виступають, або дезертерують прибуває ледви один. Лиш ще троха терпеливости, а діждемо ся тут такої самої системи як в Росії....

— **В місцевости Pleaant Prairie, Wis.** наступили сими днями знова експльозія - фабриці по[...]

року. Тим разом слідно уже поступ на ліпше, бо в наслідок сего стратило житє лишень двох людий. Попередного разу з такої самої нагоди згинуло девятьох.

— **Під містом Provo, Utah,** розбив ся особовий поїзд, який ішов з Salt Lake до Denver. Кільканайцять подорожних стратило житє. Близших подробиць брак, позаяк буря позривала усі дроти телеґрафічні і телефонічні.

— **Загальне число і міґрантів** до Канади за послідних 12 місяців до кінця червня с. р. виносило 250 тисяч, значить ся одна трета більше чим попередного року. Приріст іміґрації европейскої виносив 49 процент або 64 тисяч людий. Іміґрація зі Злучених Держав виносила 56 тисяч або 2 процт. зменшеня.

— **Ряд Канади в коротці** поробить контракти на будову великого каналу коштом 100 міліонів долярів, щоби в той спосіб дати змогу великим паровим кораблям входити дальше в край аж до заливу Georgia, озера Юрон. Скоро сей канал буде укінчений, збіже Канади буде ладуватись в самій середині найвидатнійшої частини землі і доставлятись просто до Лівер-пуль (Анґлії).

(К. Фар.)

— **Друга горстка Духоборів** пустилась тепер у вандрівку зі своїх кольоній. Ся партія знаходить ся тепер у Мінітонас, Ман. Духобори сі кажуть, що шукають краю, де би мож було жити без тяжкої праці.

— **Хто в Росії вже не рабує?** З Чернихова доносять, що там поліція викрила зорґанізовану банду рабівників, які між иншими убили комісаря Тхожевского, доконали сьмілого нападу на дім сьвященика Карташеньского і много инших рабунків. Арештовано десять осіб а між ними секретаря слідчого судії і урядників акцизи.

— **Статистика випадків в Росії.** Протягом двох місяців від часу розвязаня другої думи — як подає „Річ“ — в ріжних містах Росії, після інформації часописий, окружні военні суди засудили 83 осіб на смерть, з того на 35 особах засуд виконано. Случаїв грабіжи і оружних нападів, крадіжий було 178. Загальна сума зграбованого майна виносить понад міліон рублів, вчисляючи вже й більші експропріяції в Тифлісі і на волжаньских кораблях. Після тих вістий викрито 63 складів бомб, вибухових матеріялів й оружія, а тайних друкарень 11. В 62 случаях приміненo новий спосіб прасових кар — дорогою засудів редакторів на грошеві кари. Загальна сума, на яку засуджено редакції виносить около 300 тисяч рублів. В ґубернії полтавскій, херсоньскій, тульскій, вороніжскій й могилівскій підпалено много більших властителів.

— **Щось доброго для вибираючих ся в Европу.** Опять вибухнула війна конкуренційна поміж лінією Кунард і німецкими лініями. Перша Кунард знизила ціну переїзду І-ою клясою з Гамбурґа до Ню Йорку або відворотно на $127.50, в виду чого гамб. лінія знизила сю ціну на 107.50 а Льойд на 127.50. Потім почато знижувати ціни за переїзд 2-ою і 3-ою клясою. З того користають подорожні — не знати лишень, чи „війна“ ся довго потреває.

— **В тих днях почато будувати великий канал,** який має получити місто Ню Йорк, Н. Дж. з рікою Пассайк. Довжина буде виносити 11 миль а глубина 16 стіп. Будова потреває три літа. Коли канал покінчить ся будуть могли великі пароплави доїздити впрост до Нюарку.

— **Кацапске „мордобитіє“ перед судом.** Памятне кацапске віче дня 15-го липня у Львові відгукне ся перед судовою решіткою. Як відомо, на тім вічу арґументовано справу виступленя трех москвофільских послів гнилими яйцями і пощочинами. „Ґалічанін“ спершу промовчував ту погану подію, але она не дала ся затушувати і стала голосна. Тепер пос. Давидяк виволік єї „в імя солідарности“ перед суд. Як доносить одна з часописий, пос. Давидяк зробив до прокураторії донесенє, в якім цьвітистим стилем описує, як єго чотири доктори вибили по лици. Тими господинами є: др. Черлюнчакевич, др. Ґеровский, др. Верґун і др. Юліян Яворский з Києва. Прокураторія відступила ту жалобу секції III. і обжалувала тих чотирох доктоpів о переступ параґрафу 15.-закона про охорону свободи виборів і зборів. Жалоба о. Давидяка викликала в кацапских кругах незвичайну констернацію.

— **Страйк телеґрафістів.** Телеґрафістам, які в числі кільканайцять дисяч страйкують у цілому краю не удало ся спараліжовати зовсім пересилки депеш, як они собі з самого початку страйку обіцювали. Компанії найшли достаточне число страйкбрехерів і депеші доходять майже усюди — правда, що нераз з дуже великим опізненем. Лишень в північно-західних стейтах пересилка телеґрафічних депеш зовсім устала. Тимчасом страйковий комітет запопадливо збирає фонди і готовить ся до довгого страйку. Гроші пливуть з усіх усюдів, так що до центральної каси в Шікаґо денно пересічно впливає до трох тисячів долярів. Се дає сяку-таку надію, що телеґрафісти остаточно виграють. Тимчасом обі сторони зовсім не показують охоти передати справу мировому судови. Компанії говорять, що зовсім не думають входити в ніякі переговори, позаяк уважають усіх страйкуючих телеґрафістів раз на всегда видалених.

— **Желізниця Юніон Пасіфік** потребує сейчас кільканайцять тисяч робітників до своїх майнів угля в Вайомінґ, та в инших західних стейтах, однак не може їх в ніякий спосіб дістати. Заряд желізниці говорить, що сеї зими опять повтоирться брак вугля в західних стейтах. а то по причині неможливости дістати робітників. Заряд желізниці поробив стараня, щоби дістати від еміґраційного уряду новоприбувших іміґрантів до своїх копалень

— **Тяжкі часи на автомобілї.** Часопись „New York World“ обчисляє, що попричині послідного спадку ціни акций на тутешній біржі в самім тільки Ню Йорку около 2.000 осіб так збідніло що мусіли попродати свої автомобілі. Майже таке саме число замовлень виданих на будову нових машин уневажнено, так, що промисл автомобільовий поніс страту на загальну суму 7 міліонів. Се є можливо і причиною, що найбільша фабрика автомобілів „Попея“ дістала ся в руки ліквідаційної комісії.

— **Як доносять париські телеґрами** росийскому урядови удало ся случайно в Одесі арештувати Матушенка, звісного провідника підчас революції на панцирнику „Князь Потемкін“. Матушенко послідного року жив в Ню Йорку, днак туга за рідним краєм та жажда служити справі визволеня поневоленої Росії заставили його повернути опять у рідню. Тут його арештовано і як доносять телеґрами в протягу 24 годин повішено.

— **Великаньский, міліоновий** міст, що знаходить ся на ріці св. Лаврентія, дві милї низше міста Квебек в Канаді завалив ся дня 27-ого м. місяця, пориваючи зі собою 75 робітників у филї ріки. Лиш декільнох з них вираторало ся — прочі згинули. Будову мосту почато перед трома роками, та не доведено єї еще і до половини, коли усе завалило ся.

— **При доповняючих виборах** до галицкого сойму у Львові дня 3-ого вересня величезною більшостію зістав вибраний український соціял - демократ Шміґельский зі збаражского виб. округа.

— **В одній з провінцій Арґентини** на границі Бразилії вибухнув революційний рух. Щоби не допустити до нарушеня невтральности бразилійске правительство вислало на границю війско.

— **Село без мущин.** З Будапешту доносять, що в місцевости Керезова всі мущини виїхали до Америки. В селї лишили ся самі женщини, котрі вибрали з поміж себе громадську раду, а одну 24-літну жінку війтихою.

— **За 1907 рік** коштувало уряд Злучених Держав удержанє армії на острові Кубі 2,554,970 дол. З сеї суми видано на кошта перевозу і матеріялів 1,015,383 долярів.

— **Геройска смерть рускої міщанки.** В Жидачеві в Галичині вибух в неділю дня 10 серпня с. р. по полудни пожар в домі, в якім лишено пятеро малих дітей без надзору. Огонь обіймив полумінем цілий дім, а з середини було чути розпучливий крик замкненої дітвори. Народу збігло ся немало, але ніхто не відважив ся винести діти на двір. В хвили найбільшого небезпеченьства прибігла сусідка Анна Денисевич, вибила вікно і винесла четверо дітей. Коли виходила з пятою дитиною на руках, запалила ся на ній одіж. Нещаслива попекла ся так страшно, що другого дня померла.

— **„Пророцтва“ на 1907 рік.** В 1268 році появила ся в Неаполи книжка Томи Йосифа Мульта п. з. „Пророцтва на віки вічні, вельми інтересні і зовсім певні“. На есй рік заповів Мульт: 1) Велику війну межи кількома християньскими князями. 2) Народини могучого князя. 3) Піднесєнє податків в однім королївстві. А дальше: весна в тім році буде гарна і мила, літо тепле і вохке, осінь виступить в повній красоті, а зима з початком суха і студена, а потім мокра і холодна. З тих заповідий сповнила ся друга і трета. Іспаньскому королеви народив ся син, якого можна уважати за могучого князя, тим більше як єго порівнати з менше могучими князями. Що до податків, то пророцтво сповнило аж за богато. Не лише в однім королївстві, але у всіх державах прикручено податкову шрубу до послідних границь. Заповідь про війну зовсім не справдила ся, але війна могла бути, а що до метеорольоґії то Мульт таки добре промахнув ся — не диви ця, коли метеорольоґічна стація у Відни не в силї поставити доброї проґнози на 24 годин наперед.

— **Брат повішений за брата.** У варшавскій цитадели було двох вязнів політичних, рідні брати, з котрих один називав ся Іван Невядомский а другий Іван Кароль Невядомский. Першого Івана, засуджено на три місяці вязниці, а Івана Кароля Невядомского на смерть. Вчера рано вивели Івана засудженого на три місяці вязниці, на місце траченя. Не помогло нічого, що він покликував ся на те, що засуджений лиш на три місяці і що невинний; його повішено. Кілька годин опісля показало ся, що дійсно стала ся помилка. Генеральний прокуратор помилував Івана Кароля і засудив його на 8 місяців вязниці.

— **Незвичайний добродій.** Мексиканський міліонер, Дон Педро Ольваредо, що то минувшого року хотів сплатити державні довги своєї вітчини, записав тепер величезне свое майно для 20 тисяч своїх земляків. Майно розділив між ними в той спосіб, що кождий має дістати фарму (фільварок) з забудованями. або средства до самостійного веденя якогось інтересу. Велику суму призначив також Дон Педро на засновуванє шкіл. Житє сего міліонера дуже скромненьке. Він сам голить ся, сам стриже собі волосе, сам чистить чоботи, навіть сам варить їду для себе. По смерти жінки довгі літа сам виховував свої діти.

— **Сегорічна комета.** Відкількох тижнів можна оглядати на небі комету і то голим оком. Відкрив її оден американський астроном-аматор дня 9 червня с. р. недалеко Ню Йорку. Тоді була вона подібна до звізди одинацятої величини і мож було бачити її крізь невеликий дальновид. Виглядала як мала, круглява, ясна хмарка, находила ся в констеляції риби недалеко рівника і посувала ся на північний схід. На основі починених від тоді спостережень показало ся, що комета що-й-но 4 вересня с. р. зближить ся до сонця на віддалене 113 мil. кіл[...] Тому одначе, що ясність коме[...] змагає ся в міру її зближеня д[о] сонця, можна сподівати ся, щ[о] вона ставати-ме чим-раз яснійша Тепер вона така ясна як голов[на] звізда Плеяд, зн. видна для голого ока. Але, щоби ба[...]чити її, треба або дуже ран[о] вставати, або пізно йти спати бо вона сходить коло год. 1 [в] ночи. Коло 21 с. м. її блеск та[к] зріс, що вона стала [...] явищем. Без дальновида мож[на] виразно побачити її хвіст, ко[...]роткий але широкий. З кінце[м] вересня сила беску буде маліти і комета буде сходити що-й-н[о] с 5 год. рано. До перших дни слідуючого року буде показу[...]вани ся на східній стороні неба.

Єсли хто найде похибку в адресарі свого братства, нехай сейчас повідомить про се редакцію.

ОГОЛОШЕНЄ.

Сим подаємо до відомости членам відділу 4-ого бр[атства] сьв. О. Николая в Jersey City що місячний мітинг відбудесь в Неділю 15 Сеп[...] в гали Д. Голода, 38 Green St., о 3 годині пополудни на котрий всі члени [...] точно явитись. Хто [...] вить ся, заплатить кар[у] 25 цнт., котру мусить зложити перед розметом. Всі члени, котрі залягають розмет за два місяці і не зголосять ся на сей мітинг будуть виключені з братства і з Союза.

Н. Пупчик, предс.
Гр. Підлипчак, секр.

— **По причині ненадійного та скорого виїзду до Европи не міг я особисто попрощати ся зі всіма моїми знакомими та приятелями. На сій отже дорозі кличу до всіх: Прощайте.**

В. Сарич.

ДРАМАТИЧНИЙ КРУЖОК ІМ. ІВ. КОТРЯРЕВСКОГО В НЮ ЙОРКУ

відограє дня 29 го вересня с. р. славнозвісну драму на пять дій,

„НЕВОЛЬНИК“

в Progress Assembly Rooms 28—30, Ave B, між 2—3 ул. в Ню Йорку.

Зміст з драми взятий [з] часів геройських борб козаків з Турками і Татарами „Невольник“ виставляють з найбільшим поводженем усі наші театри так в Галичині як і на Україні. Хто отже хоче на пару годин перенести ся духом в [ті] славетні часи, хто хоче хоч на сцені побачити „незабуті діла великих батьків наших“, хто хоче побачити буйне житє козацтва в долі и недоли, хай прийде на виставу.

Дирекція.

Герой невольник.

Оповіданє з часів турецької неволї.

(Дальше)

Се було достоїнство досить значне, бо такий ключник — наглядач був всевладним паном над невольниками і їх житем. Йому треба було сказати перед пашою лиш одно слово, що той або сей невольник заслужив на кару смерти або на які муки, то паша охотно годив ся на воєже предложене свойого ключника.

Лучило ся таке, що на тій ґалєрі, до котрої був Дмитро признанений на ключника, знаходив ся невольником — весляром його рідний брат Самійло. Зараз на першім вступі пізнав Самійло свойого брата.

— Здоров братику коханий... — привитав його. — А ти-ж що зробив зі себе? Поганина?...

— Мовчи, християнський собако,... — крикнув на тое по турецьки розлючений Дмитро... — Який я тобі брат? Того слова щоб більше я не чув від тебе собако... Хиба плюнеш на свое християнство і приймеш нашу турецьку віру, тоді, і то лиш тоді станеш моїм братом... А тепер... я тебе не знаю...

Таке привитане двох рідних братів в турецькій неволи великою раною врізало ся в серце Самійла і його невільничі муки від того дня побільшили ся у двое...

— Лекше мені було-б неволю зносити, еслиб не бачити менї мого брата поганськими перекиньчиком... — жалував ся бувало сам перед собою Самійло.

І від того часу не уважав більше Самійло Дмитра своїм братом, лишень відносив ся до нього з найбільшою погордою.

А Дмитро нераз ставав над Саймілом і намавляв його всілякими способами, щоб вирік ся своеї рідні, [illegible] віри, а тоді буде мати краще життя і лутше мови [illegible] ся; але Самійло о тім і чути не йому буде поводи[illegible] хотів.

Одного разу призвав [illegible] Самійла до себе сам паша. [illegible] лагідно до Самій-

— Слухай, рабе... — промов[illegible] тяжкі муки, і ла. — Знаю я які ти мусиш терпіти [illegible] атаман вже мені жаль, що славний лицар. козацький [illegible] на так довго е невольником... Не лутше-б тобі жи[illegible] свободі і бути яким старшиною.? Все тое могло-б стати ся і сейчас, коли-б ти лишень пристав на нашу віру а свою занехав.

— Того ніколи не буде... Волю гинути в неволї, як ходити в золоті підлим зрадником своеї дорогої вітчини... — відповів на тое рішучо і сьміло Самійло.

— Ну, то гинь, і дальше сиди в оковах нерозумний християнський псе... — крикнув люто паша і звернув ся до Дмитра. — А ти, мій любий друже наложи сьому упертому, козацькому атаманови потрійні, найтяжші кайдани...

Дмитро сьвято виповнив приказ паші і від тоді Самійло знаходив ся все в потрійних найтяжших кайданах, так, що не міг добре і рушити собою.

V.

Одного ранку, коли доїздили до Козлова вийшов паша до невольників.

— Гей, раби мої... — промовив до них. — Може знайде ся хто межи вами, що пояснить мені мій дивний сон, який я мав сеї ночи. Хто добре витовкує, дістане мішок золота і буде вільний... Іменно приснило ся мені, що моя ґалера, стративши всю свою окрасу, стала ся жертвою страшного огня, а мое військо, побите і знищене теряло ся в багряній крови, всї — же мої невольники поперекидали ся в сивих голубів і буяли собі свобідно в просторі, над морем.

Паша скінчив. Межи невольниками стало тихо — претихо. Пів дня всї думали над тим сном, але ніхто нічого не міг видумати.

Тай пішов Дмитро до Алкан — паші.

— Ніхто не годен — мовить — витовкувати твого сну ясний пане, тому послухай мене... Прикажи мені Самійла нарядно закувати, почвірні кайдани заложити на його ноги і руки і подвійними до лавки прикувати. Той чоловік видає ся мені дуже небезпечним, бо він все ще мае надію, що вирвется ще на свободу...

— Та кого тут обавляти ся?... Одного чорного невольника, пса християнського? Се ганьба для тебе... — крикнув паша на Дмитра.

— Ясний пане, прости, але він такий небезпечний... — промовив несьміло, низько кланяючи ся Дмитро.

— Ну, то хиба він лиш для тебе такий небезпечний... То возьми і закуй його, як хочеш, — рішив вкінци паша.

Чим скорше вийшов Дмитро, щоб виповнити свою любу службу на рідній браті.

І не мало здивували ся усї, коли побачили Самійла в таких кайданах, в яких еще нікого ніколи не бачили.

— Ов, щось не добре прочуває паша, коли налякав ся тебе одного, — промовив Грач.

— Певно се з поради Дмитра... — сказав догадуючи ся Самійло.

— Але бачиш, друже, я маю в Бозї таку велику надію, що ми доконче такой еще будемо свобідні...

— Та будемо певно тоді свобідні, коли скінчимо свое жите... — сказав на се Грач, який стратив уже всю надію.

....

Вкінци прибула ґалера до пристани в Козлові. Паша сейчас зийшов з ґалери і поспішив з своею дружиною до суджених з невольниками. полишили ся спочивати в кайданах.

Великий банкет видав козлівський старий паша в честь свого будучого зятя Алкан — паші. І цілий день до безпамяти бенкетував Алкан — паша з своею дружиною, аж вечером стямив ся і післав своїх двох найвірнїйших Турків на ґалеру, щоби ті донесли йому, що там діе ся.

— Той наш Дмитро — говорив паша до тих післанців — згадував мені вині, що атаман Самійло е для нас чогось дуже небезпечний; а чому, то се для мене загадка.. Може він сам носить ся з зрадливою гадкою?... Може він сам хоче Самійла відомкнути і пустити його на волю?... Пійдїть отже на ґалеру і підгляньте, що там діе ся і менї сейчас донесїть.

Прийшли ті післанці на ґалеру і чують що Дмитро справді розмавляе з Самійлом.

— Брате, благае Самійло Дмитра. — Здійми мені хоч на хвилю кайдани, та позволь вийти на поклад... Нехай гляну на зоряне небо і в ту сторону, де наша дорога вітчина, то мені лекше на душі стане...

Але у Дмитра було нелюдське серце.

— Раз тобі кажу: стань Турком, то будеш собі свобідний... — відповідае на тое Дмитро.

— А я тобі одно кажу, що ніхто в сьвіті не діжде мене бачити зрадником і перекінчиком... відповів Самійло.

— Ну то дай мені спокій і не говори богато, бо я еще пяті кайдани наложу на тебе... — гримнув Дмитро і відійшов.

А Самійлове серце закипіло новою кровію і замліло від великого болю.

Вернули післанці до паші.

— Ясний пашо... — промовили. Маеш ти дуже вірного ключника... Він свому братови навіть кайдан не х[illegible] не попустити, а грозить еще новими, а що найголовнїйше, то се, що він Самійла на нашу віру навертае...

Такою вісткою урадував ся дуже Алкан — паша і зараз післав Дмитрови дорогих напитків і всіляких присмаків.

Коли мінце вино зворушило Дмитрові нерви і серце його змякло він нагадав собі свого брата Самійла і поспішив з напитками до нього.

— Нехай — подумав — і його розбере вино, то певно прийме нашу віру.

І стали оба брата гостити ся з повних фляшок. Дмитро не знав міри і висушував кожду фляшку до дна; Самійло же проворно виливав по за себе се що мав пити, удаючи, що також до дна пе.

І розохотив ся Дмитро. Обцїлувавши Дмитра увільнив його з кайданів; але в кінци в його голові так зашуміло вино, що звалив ся ключника з ніг.

З сього скористав Самійло. Взявши спитого до безпамяти Дмитра на свої руки, заніс його в ліжко, виняв йому з за паса ключі і кинув ся скоро з дріжачими руками мені невольників та став їм відмикати окови.

В короткім часі всі невольники, що знаходили ся на ґалерах, побачили ся майже на свободі.

— Я вам лиш замки повідчиняв, але кайдани нехай і дальше, як доси висять на вас, щоб було невамітно, що замки отворені... — приказував з бючим серцем Самійло. — Так удаючи, що ви замкнені ожидайте, мої товариші тої години, коли Господь Бог чей визволить нас з турецької неволї, як колись визволив Ізраїлтян з египетської.

Відтак усїв Самійло на свое місце і взяв на себе свої потрійні кайдани, удаючи, що в нїчим ніяка зміна не зайшла.

Около півночи вернув на ґалеру Алкан — паша з військом і з дружиною і побачивши, що Дмитро спить приказав всім як найспокійнїйше заховувати ся, щоб не пробудити його „вірного" ключника. Відтак післав двох вояків, щоби оглянули ряди невольників, чи всї позамикані в кайданах.

Ідуть Турки, оглядають кайдани, а козацькі серця тремтять, тремтять... Вистарчить лише, щоб у одного доглянув Турок, що кайдани не замкнені, то тоді уська надія на волю пропала на віки.

Але видно Господь Бог сам стеріг нещасних невольників. Турки оглядаючи кайдани не пробували замків, чо они позачинювані і скінчили оглядини та вийдйшли з відки прийшли.

— Слава і вдяка Господеви за се, що засліпив поганам очи... — зітхнули до неба одною душею усї козаки.

— Можеш зовсім спокійно класти ся до райського сну, найяснїйший пане, — рапортували вояки вернувши з оглядин.

— Дуже вірного ключника маеш найяснїйший пане... — говорив один з них. — Всї невольники позамикані в кайданах а атаман Самійло сидить в потрійних путах і рушити собою не годен...

Вдоволений такою вісткою Алкан — паша положив ся спати а за ним усе військо і дружина. Всї після гучного пира залиті сильними напитками, заснули сильним сном.

Без памяти спали усї Турки на ґалері, лиш Самійло і всї козаки — невільники не спали... Їх сон неімав ся. Они ожидали важної хвилини, що мала бути для них найщасливійша в житю.

Зараз по півночи вилїз Самійло нишком з своїх кайданів і пішов осторожно лава від лави.

— Скидайте по тихоньки з себе кайдани — говорив шепотом — і дуже осторожно закладайте їх на кождого Турка, тільки перше нехай кождий візьме в руки шаблю або острий кінджал, щоби, еслиб який Турок пробудив ся, пустити йому з серця кров.

І заворушило ся козацтво і з дріжучими але твердими руками стали перекладати з себе кайдани на сплячих Турків. Правда, була се справа дуже трудна і небезпечна, але для козака нема в сьвіті нїчо неможливого.

В короткім часі всі сплячі Турки були заковані в козацьких кайданах і лише пятьох було межи ними таких, котрим треба було пустити з серця кінджалом кров.

— Всім їм так найлутше зробити... — радив шепотом Самійлови Грач.

— Не можна братику стільки крови проливати — відповів Самійло і приступив до Алкан — паші.

Він лежав на своїй постели з усьміхненим лицем та з розхрістаними грудьми, котрі у глубокім снї високо піднимали ся...

— Не одно козацьке жите пустив ти марно зі сьвіта, так ось тобі за се заслужена заплата...

І острий кінджал вбив ся глубоко у серце Алкана — паші і розілляв на його груди багряну кров.

Паша липнув широко очима, стягнув судорожно руками, підкинув собою, відтак скривив ся і успокоїв ся та заснув вічним сном.

— А тепер черга на Дмитра... Йому також так належить ся... — шепнув не відступаючий ні на крок від Самійла Грач.

— Ні, він лишить ся живий і свобідний на покаяне... Може еще спасе свою душу... — відповів Самійло.

І сейчас видав вольним козакам приказ, щоб чим скорше відпилили ґалерою на широке море.

VI.

Було в неділю раненько.

Золоте сонце вже сьвітило над плесом моря і своїм промінням грало ся з дрібними филями води. В ту пору трапезунтська ґалера Алкана — паші була вже далеко від Козлова.

Козаки веслували зі всїх сил, щоби як найскорше та якнайдальше утечи, а бути близше свого рідного краю. Они плакали з радости та сердечно дякували Господу Богу, що поміг їм висвободити ся з тяжкої неволї. Всї радїли неначе мала дитина рідною мамою. По тільки літах тяжких, пекольних мук, відотхнули они тепер спокійнїйше та свобіднїйше і почули волю, тое найбільше щастє людського житя. Тепер ожила в них надія, що скорше чи пізнїйше станути на рідній українській землі, чого они собі так дуже бажали. Они, вчера еще невольники, нинї свобідні завдяки хитрости і чуйности Самійла, котрий знав як слїд вихіснувати принагідну хвилю.

— Ах Господи, коби хоть скорше станути на рідній сьвятій земли... — зітхали козаки і жвавійше робили веслами. бажаючи стрілою домчати ся до рідних берегів.

А Турки як були заковані, так спали твердим сном і еще не пробудили ся. Аж доперва близько полуднїя пробудив ся перший Дмитро і сейчас неначе опарений скочив з постелї, побачивши стоячих Самійла і Грача як розмавляли о чімсь.

— Ах, ви собаки, як ви сьмієте... — крикнув прибігаючи до них.

— Поволи, поволи, пане ключнику... А де ваші ключі? — промовив до нього насьмішливо Грач.

Дмитро глянув кругом себе, скрутив ся сюди — туди і остовпів з ляку та переражена.

— Гей, мої ключі — крикнув несамовито до Грача.

— На дні моря — відповів Грач.

На крик Дмитра пробудили ся Турки і на ґалері счинило ся пекло.

Побачивши себе закованих і розоружених они почали бісити ся з злости і скавуліти дивними голосами. А коли Дмитро поміркував, яким лихом тут пахне, і побачив мертвого Алкан — пашу, прибіг до Самійла і упав йому до ніг.

(Дальше буде).

З Бостон Масс. і околиці.

Бостон, се ославлений центр незчислимих маетків і гелдових шпекуляцій, так звн.: „Америцко-торговельних" маґнатів. Се осередок невисказаної штуки, й архитектури, прекрасних велитів будівель, і палат, з одної сторони, а невисказаного бруду і гнилї, темних закамарків й заугольків, з незчисленим множеством худих, й винуждїлих мов людскі нещастя жінок, і дітвори, нещасних пролетарів, з другої сторони. Зійшовши з так звн.: „Полудневого колїевого двірця" на північ даремно силкуеш ся доглянути що небудь иньшого, як лишень величезні виставові вікна, з золотими написами: „The Columbia Life Insurance" „The National saving Bank" і т. п. Що крок, то нове диво, що другий „блок" то „General Hotel" з Арабскими, або Турецькими ліжками, й другими „всхідними" вигодами і т. д. без кінця!

А помежи тим збірником людскої працї і мозолї як оком сягнеш, море людских голов! Сопучих машин, самоходів, повозок, трамваїв. Реґіт, колотня, свист, словом, чиста біблїйна „Содома, і Гомора"! Переходячи вулицею, поштовхований зі всіх сторін мов Гаман, мимо твоеї волї насунеть ся тобі на гадку, за чим то все так уганяеть ся? Що за нечиста сила пре сю людскість до такого божевілля і метушні!

Добивши ся наконець до так зв. „Північного двірця", і оминаючи як можеш штовханцї бостоньскої публики, зійдеш на ліво, щоб хоть крихітку зачерпнути сьвіжого морского воздуха, аж тут на раз, як незакрутить тобі в носї сирою рибою! — що й сам незнаеш, чи се лишень гра уяви — чи се дійсність. Тобі здаеть ся, що ти сам став рибою... і тільки жди, коли і тебе ненаситні Бостоньцї ймуть, та проковтнуть разом з тими своїми рибами, й другою морскою поганею. Бо не знаю я як там кому — але менї цїлком неподобалось таке множество мертвої риби, у тим Бостонї. А тут на домір лиха, мабуть на вид такого множества риби, твій революцийний жолудок починае скомлїти й непокоїти ся мов собака! І если нехочеш, щоб тя бостоньскі полїцаї неспратали, за заколот „публичною спокою", то завертай чим скорше назад помежи темні заугольки — щоб денебудь, та чим небудь вдоволити найсьвятїйші права твого животїня. Але й тут, незнаючи бостоньских обставин, що гірше, незнаючи „чорного, на білім", й не спостережеш ся, коли — вмісто до якого небудь готелю, або реставрації, попадеш до так зв. „Павільону вільної любови", повного усякого рода, і сорта — кохлївих Бостонянок, котрі тебе так угостять, що ледви з душою втечеш... от що!

О скільки мене вірно поінформовано в сїй справі — то той поганий проседер „гандльоване своїм тілом" до тої степени розгалужений в столици „Нової Анґлії", — що сьому заводови віддають ся не тільки до найнижшої степени морально упалі дівчата, але й жінки — з так званої, „сметанкової верстви"... навіть матери дітам!

Але хтоби там вдававсь, в подібні студиї люцкого житя!

Лишім се „Обсерваторам соціяльних відносин", а ми вернім назад.

І в Бостонї найшла би ся спора жмінка наших Русинів, але через щоденні свої заняти житеві обставини до тої степени поровсївались в тім мори ріжнородностий — що сїм пар черевиків хиба подереш, нїм нарештї й допитавбись ся тут до своїх.

До того якесь тут все таке „невжите", замкнене в собі, що ледви й відбовкне тобі — если запитаеш о що небудь.

Тож думаю, що й пов. читачі „Свободи", не будуть мати мабуть против сього нїчо — коли на цїлий Бостон махнемо рукою, а всївши на „трен" — скочимо з яких пятнайцять миль на всхід — до так званої місцевости Salem, Mass.

Саме місточко Сейлем, невеличке — хоть запевняли мене, що жие тут звиж 30.000 мешканців — але тихе, спокійне.

Не бачити тут тої горячковости, й напруженя нервів, як се обсервуемо у жителїв великих міст.

Час, від часу — тут лишень перерве спокійне снование гадок щасливих Сейлимців, свист льокомотиви, котра перемче саміськім центром місточка, або звук самоходової — свистілки, якого „можного сьвіта сього".

О працю тут не „тяжко", бо фабрик, а переважно гарбарнів, множество.

Істнуе тут також фабрика бавоняна, в котрій працюе до кілька сот робітників, й робітниць. Находить ся тут також так зв. „Шу шапа", а недалечко від місточка на захід находять ся каменьоломи, в котрих нересїчна платня від $1.50, до $3.00 денно.

Місцевість тут взагалї чудова, як звичайно всюди — при морских побережах; околена ріжного рода красними краевидами, як пр. Magnolia, Marblehad-Neck, і другі пів-острови, на котрих маґнати бостоньскі побудували собі такі палати, й павільони, про котрі „ухо не чуло, око не доглянуло" звиклого смертельника...

На північ від Сейлем, находить ся хороше місточко Beverly, Mass., повне ріжного рода фабрик. Є тут на укінченю нова фабрика ріжних желїзних машинерій — до котрої незабаром буде потрібно звиж 6.000 робітників.

Ось тільки, з чим можу подїлитись — з шан. читачами нашої „Свободи", з моеї проїздки до Бостон, і околиці.

Михайло Беля.

Борба з кацапами.

Від давного часу, коли зачавем читати „Свободу", всегда глядаю, чи не найду хотяй маленьку допись з Ембридж, Па. від наших Русинів жиючих в тім місточку, але як видно, спять они сном блаженним, а щоби виязнити пов. читачам, мушу тут зачати від першого року прибутя русинів до того місточка. В роцї 1903 виставили тут величаву фабрику мостову, Bridge works, де робить около 6 тисячів людий. Прибуло тут много і Русинів так що зараз в першім роцї заложили 3 брацтва: 1) Бр. Р. Н. Союза, 2) Бр. Соединеня, 3) Бр. Общества. Се виглядало дуже красно тільки, що еще браковало церкви: але і про се зачали люди радитись. Один кацап, знаний всїм тутешним Русинам В. Блуха зачав орґанїзувати православну парафію і так потрафив людей отуманити, що на се царославе зібрав з другими кацапами від року 1903 до 1907 суму 500 долярів. І нїхто не відважив ся ему перечити, аж один молодий, щирий патріот руский взяв ся остро бороти з хрунями, котрих наплодило ся много через 4 роки. Наперед зачав він притягати людей до Бр. Р. Н. Союза і Бог ему допоміг так що з тих двох хрунївских партій не зістало тілько трох 1) В. Блуха (Блишак) Горбатий 2) Данько Голований 3) Семен Іванцьо Рябий. Тоті три коли побачили, що якась зараза зайшла на них, зачали страшенно рюхкати і квичати, так що мало чоловікови голова не пукла, але і тому ся зарадило, бо наш мисливий котрий знае добре полювати на хрунів сполював їх і так, що не зараз будуть рити на ново хиба лишень зможуть квичати.

Дня 22 Юлія с. р. склкали ся всї хрунї і зачали радити, якби то того мисливого (нашого патріота) позбутись, щоби они могли і дальше рити. Се зігнане хрунів дуже мене зацїкавило так що я пійшов прислухатись. На тім зігнаню був також і їх проповідник В. Блишак, котрий сказав, що він може зістати їх батюшком бо як всїм відомо укінчив він в Міхові в дворі академію.

Коли се донеслось до ух нашого патріота, сейчас зачав він остро виступати, а щоби Бог допоміг ему їх поконати, замислив з'орґанїзовати гр.-кат. парафію. За помочию других честних людей купили дня 6 Юлія с. р. Metodist Church на руску церков за 6 тисячів долярів. Однак в сїм дїлї потрібно не тілько помочи моральної але більше еще матеріяльної за котрою удаемо ся до вас дорогії братя. Поможіть сему дїлу хотяй найменьшими датками, покажіть братя свою любов братерску і допожіть нам поконати як найскорше тих кацапів.

Парафіян.

Віроісповіданя в Канаді.

(„Free Press" 12. Aug. 1907.)

З кримінальних статистик записаних в чорній книзї (blue book) ось такий процент злочинів виказуе в кождім віроісповіданю з осібна від. р. 1896 до тепер. Статистика виказуе пересїчно злочини в протягу десятьох лїт: 16.4 для Анґлїканів, 9·7 для Методистів, 7·4 для Презбитеріянів 2·7 для Баптистів, і 40 для Римо-Католиків. Після послїдного обчисленя кождої секти всьої людности припадае: Анґлїканів 12·50 пр. Методистів, 17·07 пр.; Презбитеріянів, 15·66 пр.; Баптистів 5·90, і Римо-Католиків 41·50 пр.

Тут е зсумоване лише пятьох передових віроісповідань, бо всїх сект в Канадї е 154 на котрих решту, припадае 23·7 пр. Дальше е також згадка що Sir Wilfrid Laurier е репрезентантом Папи в сїм краю тай не мало відчуе в тім, що ся релїґія найбільше бо 41.50 пр. застрягла в злочинах по цїлій Канадї — і такі иньші доводи там слїдують, котрі тут не подаю, окрім того що на самім кінци. І так: ще е, говорить в додатку статистика 3613 в котре число входять: 1. Еґностикі, 2. Атеїсти, Вільнодумцї, 3. Інфеделїсти, 4. Секюлярісти, 5. Скептики і Безвірцї або такі що в нїщо не вірять.

Секти маючі меньше десять членів а есть їх 79 із 258 ма членами. Поминувши тих пять віроісповідань котрі фіґурують в Канадї слїдують Лютеріяне в ч. 92·524, Манонїти 31.797, Конґреґаціоналїстів 22.293, вільних Баптистів 24.288, Жидів 16.401, Грецка церков 15.630, Апостольских ісповідників 14.909, Армія спасеня 10.308, е також 15.107 поганів, і 43.222 оставлені під заголовком ґрунтово не знаних.

Тепер маленька увага.

Чому властиво так дуже вичислені на пальцях:

Еґностикі, Атеїсти і т. д. Я думаю що їх безперечно богато більше, ато кільканайцять разів по 3.613. Ну, тих 79 сект що числять меньше десять членів не перечу що нема більше, бо ту кождий фармер може зі своею сїмею відзначитись такою сектою маючи дома біблїю. А то тому: біблїю можна ріжно розуміти і та власне ріжноманїтність розуміня витворюе богато сект. Деж подїли ся тії греко-католики. Значить ся, їх причислено до римо-католиків. Отже греко-католиків нема опріч самих Греків. Може й то бути що вони тепер незнані або щось...

---

1) Еґностик — нї твердять нї перечать божеству а опирають ся на тім що людський розум ограничений. 2) Атеїст — каже що не вірить в Бога небо і пекло. 3) Інфеделїст — що не узнае теоричного божества. 4) Секюлоріст — опирае ся на фактах теперішнього житя а викидае всї форми релїґійні. 5) Скептик — каже що жаден факт не мае підстави і недоведений і т. д.

Арій.

Засуджене тросту.

Уже від давно загально говорено, що нафтовий трост безправно діставав знижки від желїзничих компаній і що послугував ся тим средством до поборювана ворожої собі конкуренції. Ряд заняв ся сею справою. Удало ся йому нагромадити богато доказового материялу і по упорядкованю його цїлу справу віддано судови. Суд шікаґовський роздивляв справу транспорту нафти з Whiting Ind. до St. Lous, Mo. Процес розпочав ся еще в марти с. р. в якім обжаловано трост о приняте 1900 неправних знижок і полегчень від желїзничих компаній Підчас розправи вийшли на яв усї інтриґи і шахрайські махінації тросту. Желїзниця Chicago and Alton перевозила тростови нафту за далеко низшу платню як се приписуе тарифа. Замість брати за перевіз після тарифи за 100 фунтів 19 і пів цента. Желїзниця брала лишень 7 і пів цент. В 1462 случаях судії узнали труст винним.

Засуд для трусту досить некорисний, бо він мае заплатити 29 мілїонів долярів кари. Кара, ся яку видав шікаґовський суд е найбільшою, на яку колинебудь кого засуджено. Вправдї трост не відчуе дуже на собі сьої кари, однак вплив моральний сього засуду буде дуже великий. Се е неначе зворот суспільности до пошанованя права, е ознакою пробудженя ся публичної совісти. Розпаношене ся і самовладне пановане капіталу над правом і справедливостію здаеть ся пічне чути опять гамуючу руку. Суспільність сама починае потрохи приходити до переконаня, що трости, се злочин над суспільностию, яка, хотячи свобідно розвинути ся і дихати, мусить їх знищити. Засуд, що його проголосив в Шікаґо судія Landis, се доперва перший крок на дорозї поборюваня монополїв і капіталїзму.

1142

Допись.

Balfour, N. D.

„Нашим людям і чорт не догодить" каже народна пословиця.

Таке саме можна сказати і про Українців в Balfour, N. D. Перед роком, коли ту не було анї одного інтелїґентного Українця, деякі тутешні люди проливали крокодилеві сльози, що ту нема нїякої сьвітскої орґанїзации, нїякого товариства, нїякої читальнї.

Найбільше зі всїх плакав та нарікав оден добродій, який мае себе за великого знатока Сьвятого Письма і социяльних квестій та приятеля просьвіти і поступу.

Аж ось стало ся.

З'явило ся кількох інтелїґентних людей, які з'орґанїзували читальню і почали притягати до неї людий. Згаданий вижше добродій, був тим страшно одушевлений (про людське око). Він найбільше аґітував за читальнею а навіть обіцяв подарувати для неї акер землї і стару хату.

Але де чорт не може, там бабу пішле!

Жінка цего добродія пожалїла хати та акера землї і відмовила його.

Тепер читальняний добродій знайшов ся між молотом а ковалом. Звідси жінка, звідти дане слово. Ту нагайка а там людська опінія... На все одначе знайде ся рада.

Наш добродій змінив фронт, почав пришивати до читальнї ріжні латки а вкінци зовсїм відскочив від неї. Між иньшим почав нарікати на се, що читальня мае статути, що мае уряд та що мае з гори установлений порядок. Після його гадки в читальнї мае бути повна анархія: анї статутів, анї уряду, анї нїякого порядку! Як хто хоче нехай так робить!

Одним словом винайшов таке, якого ще сьвіт не бачив. Тепер ходить і аґітуе против читальнї, говорячи, що она до нїчого путнього не доведе, бо она з'орґанїзована після якогось дурного порядку. Про правдиву причину свойого виступленя не згадуе анї слова.

І так прийшлось нашій читальни переживать важке лихолїте.

Сектанти всїми силами старають ся еї розбити, они не узнають нїякої просьвіти анї науки крім Библії, а несектанти самі не знають чого хочуть.

І скажіть якже догодити нашим людям?

Можна лише повторити на початку висказану гадку, що: „Нашим людям і чорт не догодить".

Волод. Гривнак,
секретар читальнї.

„SWOBODA“
(LIBERTY)
The Ruthenian Weekly
published every Thursday at
83 Hudson St., New York, N. Y.

Published by
Ruth. Publishing & Exchange Co.

Anth. Curkowskyj, editor,

Terms: Two dollars a year.

Established 1893.

Advertising rates furnished on application.

Entered as second class matter December 21, 1906 at the post office at New York, N. Y. under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода“
часопись для руского народа в Америцї і орган „Р. Н. Союза“, виходить що тиждня в Четвер і коштує:
В Америцї на 12 місяців...$2.00
До стар. краю на 12 місяців $2.00
В Америцї на 6 місяців....$1.00

Оплачувати газету треба всегда з гори.

Гроші треба посилати в регістрованім листі, або через експресовий, або почтовий моней order (мони ордер). Money order, то є карточку, котру дістаните від почтаря або агента на експресовім офисї, пішліть нам, бо без того ми не годні гроший дістати.

Адрес:
"SWOBODA"
83 Hudson St., New York, N. Y.
Телефон 7074 Spring.

Хто хоче, щоби его адрес змінити мусить подати нам, крім нового, також свій старий адрес.

Епископ о. Ортиньский в Америцї.

Вкінци діждались Русини гр. к. свого Епископа в Америцї.

Дня 27. августа, в полудне приїхав Епископ на корабли Кайзер Вільгельм II. до Гобокен, де его повитав в імени комітету найстарший віком сьвященик о. Т. Обушкевич. На доку було присутних кільканайцять сьвящеников, представителї руських товариств і делеґати церков.

Около 4. год. з полудня приїхав Епископ в товаристві комітету до церкви сьв. Юрія в Ню Йорку, де его дожидали сотки народу і около 40 сьвящеників одітих в сьвітлі ризи. О. Чаплиньский, як настоятель Ню-Йорскої церкви привитав в дверех Епископа короткими словами і передав Єму ключі. По відслуженю молебеня вступив на проповідницю о. Корн. Лавришин, щоб від гр. к. священьства і народа повитати першого руського Владику на американьскій земли. Єго бесїда була сьміла, рішуча і сказатиб навіть програмова. О. Лавришин переказав коротко історію нашої церкви за 24 лїт еї істнованя і при тім подав кілька разячих примірів, як дуже погано, обиджаючо і кривдячо відносилась рим. кат. утешна єрархія до нашої церкви, обряду, священьства і народу. Зазначив, що з приходом нашого Епископа, з тою дуже важною історичною хвилею, починаесь нова ера для нашої церкви і если Епископ має дійсно повну епископську власть то з помочию сьвящеників і народу можемо сподївати ся сьвітлої долї для нашої церкви за морем. В відповідь на привіт сказав Епископ з трону коротку промову, витаючи уперед народ — а відтак звернув ся до зібраних священників, привитав їх сердечно як своїх братів і помічників в своїй тяжкій будучій роботї.

Опісля вечером того самого дня відбув ся обід в честь Епископа в готелю Netherland. В обідї, чи як названо его бенкетом, взяло участь звиш 120 учасників, крім сьвященників відпоручники руских Товариств (Союза, Соединенія і Общества), тай богато делеґатів руских церковних громад з усїх сторін Злуч. Держав. Перший промовив о. Кубек з Mahanoy City Pa. і по довшій промові вніс тоаст в здоровле папи, як подяку, що лиш Єго волею прийшов руський Епископ на амер. Русь. Опісля о. Чопей з Perth Amboy N. J., привитав Епископа від імени гр. к. духовеньства желаючи Єму прожати довгі лїта в працї для церкви. Пісдя того тоасту промовив Епископ а зміст Єго промови був слїдуючий: Єго номінация наступила проти волї всїх рим. кат. Епископів в Америцї — і 12 Кардиналів в Римі. Будучи в Римі зажадали дотичні власти, щоб він зрезиґновав з епископства. Він віднїс ся до своїх приятелїв в Галичинї і ті порадили ему тепер не резиґнувати, бо буде еще досить часи до резиґнацїї — если конче буде потреба. Він монах не має нічого до страченя, а двері монастиря все стоять для него отвором. Привіз з собою любов до своєї рідної церкви і свого бідного народу, а маючи в своїм характері рішучість і сьвяту завзятість, возьме ся до зорґанізованя дієцезії, котрої до тепер не має а при помочи Божій і співучасти сьвященників і любови народу має надію, що его праця увінчать ся добрими успіхами. Перед ніякими перешкодами не думає уступати... Промову Епископа принято з одушевленем.

Опісля повитав Преосьвященного від імени руського народу і руських священників дуже гарно і сердечно о. Стефан Макар з Ansonia Conn. Були крім того еще тоасти зі сторони предсїдателів — Общества, Соединенія і Союза, а вкінци о. Лавришин вніс тоаст в здоровле Еп. з Угорщини Фірцака і Балія за їх старана около креованя амер. гр. к. епископства.

Не обійшлось однак, чого мож було і сподївати ся, без маленького неприемного інцидєнту. Предсїдатель Соединенія, Угрин, заговорив був дещо на тему партій і зажадав від Епископа, щоб їх більше вже в Америцї не було. Розуміє ся, що таке жадане власти Епископови не можливе і Епископ в своїй відповіди заявив з притиском, що він син руського народу начальник русько кат. церкви буде любити всїх тих дїтей церкви, котрі признать ся до руської народности і суть членами русько-католицької церкви.

Слїдуючого дня, в Праздник Успенія відслужив Епископ першу архиерейську Сл. Божу в руській церкві сьв. Юра в Ню-Йорку. В ассисті брали участь священики: оо. Лавришин і Стефанович, діякони: оо. Дмитрів і Добротвор. Хор ню йорского „Бояна“ сьпівав прегарно. По скінченій Сл. Б. відчитав о. Н. Підгорецкий грамоту посьвящения в Епископи о. Стефана Сотера Ортиньского, а по доконаню сего урядового акту, звернув ся Преосьвященний до присутних сьвященників і зазначивши, що про сей факт, що Він є дійсно Архиріем, не ма вже сумнїву пояснив, що в виду такого факту сьвященники обовязані зложити свому найвисшому начальникови поклін, так зване homagium. Між складаючими поклін своему Епископови виділи ми і старенького о. Обушкевича. По довершенім акті промовив Епископ до тисячок зібраного народа і в півтора годинній, дуже популярній і красорічивій проповіди дав докази знаменитого проповідника.

Того самого дня вечером привитав епископа Ню-йорский Боян величавим концертом.

Звук за звуком, пісня за піснею лили ся, плили, чарували. Цілість, завдяки невтомимим трудам о. Чаплинського, та уміетній, артистичній управі діріґента, добр. Гундича випала бездоганно, деякі точки навіть артистично. Піднести тут передовсїм годить ся гарне вишколене і зісьпіване мішаних хорів. Правдивий духовий пир подала добр. О. Вайсер своєю чудовою грою на фортепянї, повною ніжних до найбільших тонкостей почувань. Гра еї стала кульмінацийною точкою проґрами.

По скінченім концертї забрав слово епископ, дякуючи сердечними словами аранжерам і сьпівакам за їхні труди, і тим закінчило ся велике сьвято—сьвято привитаня першого Владики русько-катол. церкви в Америцї.

Лист зі Старого краю.

(Виказ парляментарних праць українського клюбу у Відни. Вічевий рух в Галичинї. Мадяризация угорських Русинів).

В однім з послїдних чисел „Дїла“ посол д-р. Володимир Охримович подав точний виказ парляментарної працї. українських послів у Відни за час послїдної парляментарної сесії (17 червня до 24 липня с. р.). В тім часї було 20 засїдань палати послів і на тих засїданях українські посли зложили 2 заяви, виголосили 20 промов, поставили 18 внесень загальних і 15 внесень запомогових і 84 інтерпеляций до правительства. Сей статистичний виказ є найкрасшою відповідю на клевети, розсївані москвофільськими часописями Галичанинъ-ом і Русскимъ Слов-ом про „бездїльничане“ українських послів. Розуміє ся, що ся статистика обіймає тільки перегляд працї в повній палатї, а не подає ще повного перегляду цілої дїяльности українських послів, котре проявляло ся не менше інтензивно на засїданях клюбу, в комісиях парляментарних і клюбових, в ріжних інтервенциях у властий, в конференциях і т. д.

В послїднім тиждни відбули ся величезні маніфестацийн, віча в східній Галичинї, скликані українськими послами. Головна ціль сих віч запротестувати проти того, щоби в парляментї горстка москвофільських полїтичних авантурників посьміла називати наш нарід російським і публично голосити, що їхні виборцї се справдїшні москалї, що все і всюди уживають виключно російської мови. І так на посольськім звітї посла д-ра Колесси дня 18 серпня с. р. явило ся в Микулинцях 10 тисяч виборцїв, а коли той сам посол того самого дня складав свій звіт в Теребовли, то на віча присутних було поверх 20 (двайцять!) тисяч виборцїв. В Чорткові на звітї посла д-ра Колесси дня 19 чер. явило ся 15 тисяч виборцїв, а в Бережанах на звітї посла Старуха дня 18 серпня аж 20 тисяч виборцїв. Також і посол д-р. Кость Левицький і посол о. Фолис скликали віча, перший до Рогатина на день 19 серпня, де було присутних 10 тисяч виборцїв, а другий до Гаїв коло Винник, в котрім взяло участь рівнож 10 тисяч народа.

Як вже згадано, на всїх згаданих вічах запали однодушні резолюциї, осуджуючі народних зрадників — галицьких „русскихъ“, висказуючі руському клюбови довіре і взиваючі українських послів, щоби назву „Руський Клюб“ змінили на „Український Клюб“. Дальше рішено завізвати українських парляментарних послів, щоби в осїнній сесиї виступили з як найострійшою опозициею проти правительства, наколи воно не увзглядить бажань українського народу. Врешті на тих великанських вічах обговорювано справу реформи виборчого закона до галицького сойму і рішено одноголосно домагати ся заведеня загального, рівного, безпосередого і тайного виборчого права.

Вічевий рух розширив ся за всї майже повіти східної Галичини, а що найголовнїйше обняв повіти, де селянство в значній ще мірі задурманене москвофільством, при тім темне і полїтично неосьвідомлене творить основу для полїтичних аспірацій галицьких „истинно-русскихъ“. До сих повітів належить в першій мірі Брідщина і Камінеччина, звідки повиходили послами русскіе Глїбовицький і Марков. В сих повітах відбув ся цїлий ряд віч, на котрих вічеві референти представили зібраним виборцям правдивий стан річи, а по отвореню через референтів очий виборцям, ті самі, що перед трема місяцями голосували на Глїбовицького чи Маркова, ті самі тепер запротестували рішучо, щоби їх уважати Москалями, своїх власних послів назвали зрадниками, ворогами люду і завізвали їх до зложеня посольських мандатів! Одним словом „русскіе“ в Галичинї загнали ся в слїпу улицю, з котрої виходу для них нема. „Русскіе“ посли зборів і віч не скликують.

В послїдних часах многі часописи розписали ся широко о скорій мадяризациї угорських Русинів. Причиною сего для нас страшного явища е брак національного почутя серед угорських Русинів; національно сьвідомої інтелїґенциї нема, а нарід темний, лишений всякого проводу, коротає свое житє серед нечувано прикрих економічних обставин, або перед голодовою смертию тїкає в далеку Америку, а до полїтичних проблемів відносить ся вповні апатично. При послїдних пр. виборах до угорського сойму з немадярських народів Угорщини одні лишень Русини не вибрали ані одного національного посла, противно своїми голосами причинили ся до вибору найбільше заїлих мадярських шовіністів. Головна причина сеї скорої мадяризациї лежить в тім, що угорська інтелїґенция, майже виключно духовенство, держала ся „русской“ національної ідеї, нехтувала народною мовою, а немаючи спромоги ввести московщину, поневолї причинила ся до введеня мадярщини і нинї прикладає руки до мадяризациї рідного народу!

На доказ скорого винародовлюваня угорських Русинів вистарчить навести статистику національну комітетів, замешкалих Русинами. Так пр. в спіжськім комітетї виказала статистика в 1890 р. 17,518 Русинів, а в р. 1900 тільки 14,332, значить протягом десяти лїт винародовило ся більше як 3,000 Русинів. Що убуток руського населеня в спіжськім комітетї е наслїдком винародовленя а не еміґрациї, доказують цифри о віроісповіданю населеня. В р. 1890 число греко-католиків, котрі е з дуже маленькими виїмками всї руської народности, виносило 21,347, а десять лїт пізнїйше 22,189, значить, зросло, хотяй і не значно, коли число Русинів зменшило ся о 3,000. Подібне невідрахуне явище е і в в инших комітатах, особенно в тих, де Русинів не богато.

С. В.

Що нового чувати в сьвітї.

Мароко.

Осада нещасного міста Касаблянки Арабами і бомбардоване його Французами тревас дальше. В недїлю, дня 20-го серпня с. р. Араби виперті по мури міста через злучені французко-іспаньскі війска приступили до штурму на місто, який однак зістав відбитий зі страшними для них стратами. Ві второк Араби, користуючи ся пораннюю мракою напали опять на місто. Мрака однак нечай... зі всходом сонця піднесла ся та війска европейскі побачили, що ворог надходить. Засипано Арабів дощем арматнїх і карабінових куль та відперто, завдаючи їм великаньскі страти. Загалом беручи в послїдним тижни місяця серпня пало їх близько дві тисячі. Мимо сього від часу до часу штурмують місто, так, що залозї не стає уже сил до дальшої оборони.

Брат теперішнього султана, Муляй Гафіґ, оголосив ся султаном, згромадив около себе товпи сфанатизованих музулманів і при їх помочи рішив ся за всяку цїну виперти Французів так з міста Касаблянка як і з цїлого краю. Незадоволенє з нездарности теперішнього султана а поруч з тим ненависть до Французів ширшає у цїлім краю. Европейцї, що мешкають у містї суть непевні свойого житя, боють ся однак втїкати через пустиню до моря, бо тогдї зовсім певно дісталиби ся в руки Арабів. Новий султан Муляй Гафір тримає ся дуже мудрої політики: він рішучо застерігає ся проти сього, будьтоби він був ворогом Европейців. Каже, що він є ворогом одних Французів, які цїлком явно стремлять до того, щоби загорнути Мароко під свою власть.

В німецкій часописи Frankfurter Zeitung появив ся артикул єдного визначного мароканьского полїтика, в якім впрост обжалову є ся уряд французкий, що він нарочно викликав в Мароко революцію, аби потом мати причину до вмішаня ся в краєві справи та до забраня краю у свої руки. Французи знова обжаловують о те саме уряд німецкий, кажучи, що Нїмцї безвпинно підбурюють Арабів проти Французів. Відносини Франції до Нїмеччини суть тепер незвичайно напружені, тим більше, що Французи забрали один німецкий корабель, який віз оружіє для арабских повстанців.

Розпад в російскій православній церкві.

Православна церква в Росії переживає тепер тяжкі хвилї. З одного боку видимо висше православне духовеньство підпиране бюрократією і правительством з такими чорносотенцями, як о. Іліодор і и. на чолї, а з другого боку видимо сьвящеників, котрі явно признають ся до еволюційних партий, а навіть похваляють терор. І чим раз частїйше складають ся конфлїкти між сими обома таборами: бюрократичною духовною єрархією і демократично-лїберальною частію духовеньства! В деяких случаях доходить уж прямо до розпаду в нутрі православної церкви в Росії.

Звісний в Росії проповідник

і публіцист, архимандрит Михаїл, признав ся рік тому прилюдно, що годить ся з погляда и п ртії людових соціялістів. За те велів йому синод безпроволочно виїхати до задоньского монастиря а на случай непослуху загрозив йому усуненєм від престола. Архимандрит роздумавши справу, рішив ся зірвати всякі зносини з синодальною церквою. Він задумує поїхати до задоньского монастиря і відправити в послідне службу Божу в „старій“ церкві, а опісля оголосити своє виступленє. Можна надіятись, що його приклад потягне за собою і инших.

Що в поглядах російского православного духовеньства п являє ся чим раз більший розріз, доказом того хоч би ся подія: Подільске духовеньство 7. балтского округа ухвалило резолюцію, в якій досить остро осуджувало бувшого посла до другої Думи, щирого Українця, о. Гриневича, за те, що він не виступив проти промов подільских депутатів Мороза та Семенова, звернених проти духовеньства. На се обізвало ся духовеньство 3. балтского округа в часописи „Подолія“. Тут сказано, що духовеньство 7. округа виступаючи проти о. Гриьевича, стояло на вузко-клясовім становищи і його ухвал не можна уважати висловом думок цілого подільского духовеньства. Навпаки, духовеньство 3. округа думає, що хоч промови обох послів не відповідні що-до форми, за те правдиві своїм змістом і тому воно заявляє своє повне задоволенє, що о. Гриневич ухилив ся від протесту, станув понад дрібне клясове самолюбство. „Бо — кажуть автори заяви — сила обвинувачень, кинених з думскої трибуни всьому православному (а не тілько подільскому) духовеньству, не є в шубах та фаєтонах, не в карбованцях та печених хлібах, а у відчуженості духовеньства від народу і в тягарах удержуваня його, в тягарах, що своєю вагою лягають виключно на плечі обездоленого народу і на давно випорожнену мужицку кишеню. І хто, справді, поклавши руку на серце міг би сказати, що се неправда, що православне духовеньство рідне народови і що народови зовсім не важко удержувати його своїми печеними паляницями і в поті чола добутими мідяними пятаками?“ Тому то духовеньство 3. округа думає, що о. Гриневич поводив ся цілком тактовно, коли не протестував проти таких промов Мороза й Семенова, тим більше, що протестувати проти них значило би внести роз'єднене в гурток, до якого належав о. Гриневич.

З Филипиньских островів.

Назвою „Филипиньскі острови“ є обнята громада понад 1000 островів окружених водами Тихого океану і полудневого Китайского моря. Займають вони разом 293.726 квадратових миль. Населенє тих островів не є одноцільне; воно ділить ся на 51 племен, котрі належать до маляйскої раси. Ролю провідників тих племен обняли Еспанці, котрі завоювали були ті острови, а також Креольці (мішанці). Крім того є там богато еміґрантів з Китаю і Япану. Число населеня доходить до 7 міліонів.

Еспаньска адміністрація не увінчалась великими цивілізаційними вислідками. Впрочім Еспанія до сих кольоній докладала що року міліони, а ціла торговля перейшла незамітно в руки американьскі, анґлійскі а навіть німецкі. По американьско-еспаньскій війні стали ся Филипини добичею Янкесів. Американці завели на Филипинах ліпшу адміністрацію від еспаньскої. Під управою Американців розвинув ся високо промисл, підняла ся торговля. Вкінци заведено автономію і установлено парлямент. Але по при те Америкаці поводили ся супроти місцевого населеня дуже безоглядно. В наслідок того майже все місцеве населенє виступає проти Американців ворожо. Сей ворожий настрій проявив ся і тепер підчас послідних виборів до парляменту, коли опозиційне „народне сторонництво“ здобуло собі величезну більшість посольских мандатів.

В додатку місцеве населенє боїть ся можливої японьскої інвазії. Поки острови належали до Еспанії, не було страху, щоби Японці схотіли загорнути Филипини, бо Еспанія нічим не перепинювала розріст держави Мікада. Та нині, з огляду на японьско-американьску ривалізацію є Филипини наражені на небезпеку із сторони Япану, бо певна річ, що на случай воєнного конфлікту між Япаном а Америкою Японці передусім кинули би ся на Филипини, сю найслабшу сторону Злучених Держав. Сей острах перед затратою здобутої культури по евентуальнім японьскім заборі ще більше опозиційно настроює місцеве населенє проти Американців, в котрих видять вони виновників можливого японьского заливу.

Китай а Корея.

Коли поглянем на мапу, то сейчас впаде в очи, що корея є ґеоґрафічною частиною Китаю, а єї історія є тісно звязана історією Китаю. В давну давнину перед якими двома тисячами літ Корея була провінцією Китаю, а правили нею висилані хіньским цісаром віце-королі, з котрих один з часом за згодою хіньского цісаря прибрав рівнож титул „корейского цісаря“ і ся титулятура одержала ся до нині. Однак Корея яко маленька держава ніколи не провадила самостійної політики ані внутрішної ані зовнішної, а все була зависимою, раз від Китаю то від Росії наконець від Японії. З того, що Корейске цісарство завдячує своє повстанє Китаєви можна би заключати, що Китайці мають більше оправдані претенсії до Кореї, як яка небудь инша держава пр. Японія. Та Китайці поки-що не потребують Кореї, бо всі ті продукти, які є в Кореї, яак риж, бамбус до будови домів і кораблів і до виробу меблів, дальше гербату і инші, посідають в достаточній скількости. Китайці натомісць не можуть Кореї охороняти достаточно перед морскими розбишаками, бо власна їх держава потребу єще внутрішної реорґанізації.

Річ певна, що Китайці, а саме молодші і поступовійші з поміж них, котрі що-йно доходять до впливу і значіня, з проґрами своєї Кореї не випускають. Однак вони вже тепер впевнюють, що скоро переведуть реорґанізацію своєї вітчини, то і тоді не схотять заволодіти Креєю. Їх ідеалом є: зробити колись з Кореї невтральний край, щось в роді Швайцарії в Европі. Такий устрій Кореї в будучности виключив би всякі борби о той край. Молодокитайці надіють ся, що діяльність Японців на Кореї буде мати на ціли санацію внутрішних корейских відносин і що як раз Японці старати ся будуть зробити з Кореї невтральну державу. І тому Молодкитайці а за ними всі поступовійші китайскі політики годять ся зовсім з поведенем Японців з Корейцями і похваляють вводжувані Японцями рефррми.

В МІСЯЦЮ АВГУСТІ 1907 р. ПРИСТУПИЛО ДО Р. Н. СОЮЗА 321 НОВИХ ЧЛЕНІВ.

Братство сьв. О. Николая в Amsterdam N. Y. Відділ 168. Р. Н. Союза.

В. 168. Пельо Іван
Юркевич Кирило
Шабатура Онуфрей
Юречка Стефан
„ Теодор
Базарніцкий Павло
Колоденьщик Семен
Пельо Николай
Жуковский Іван
Михальчишин Дмитро
Комариньский Ципріян
Куніцкий Михайло
Почаньский Федор
Гулик Антін
Грицай Кость

Братство сьв. Івана Хрестителя, Scranton, Pa. Відділ 169 Р. Н. Союза.

В. 169. Дурзан Василь
Вілацкий Андрей
Басар Іван
Лопанич Андрей
Мосурак Стефан
Мосурак Анна
Костик Іван
Дрозд Іван
Мосурак Андрей
Скірчак Іван
Мартин Андрей
Дранчак Василь
Федочак Іван
Лабанч Іван
Гоздулич Петро
Кофіра Юрій
Крімский Михал
Стефанич Юлій

Братство сьв. Іоана Хрестителя, Chauncey, Pa. Відділ 170 Р. Н. Союза.

В. 170. Гумснюк Теодор
Терпливец Андрей
Бродин Іван
Дворняк Гринь
Бойко Лука
Чеминьскии Василь
Сенюк Гринь
Ільчук Михал
Цибух Гринь
Юремко Михал
Вовчовский Андрей
Пальків Николай
Прокопів Василь
Грайчук Осиф
Бродюк Семан
В. 66. Бандрічак Петро
В. 18. Вислоцкий Петро
Черкавский Григорій
Вань Елена (дит.)
Смій Юлія „
В. 115. Лазорчак Петро
В. 80. Криванич Юрій
Субота Василь
„ Іван
Глатка „
В. 41. Нищот Іосиф (стар.)
„ „ (молод.)
В. 26. Стависка Серафія
В. 102. Ціхонь Кіндрат
Ґоґоц Іосиф
Паваїс „
Коперняк Артим
Кальницкий Грицько
„ Іван
Цапик Андрей
Котаник Михал
Легкий Стефан
В. 99. Кутний Сдефан
Казобний Стефан
Ґулька Федор
Немий Михаїл
Воробій Михаїл
Запоточний Стефат
Турчин Іван
Залецкий Павло
Мацишин Томко
Лінартович Лів
Запоточний Блажей
„ Станіслав
Коновацкий Антін
Антощишин Казьо
В. 97. Русинко Леон
В. 7. Поляньский Іван
Одокста Ілько
Мотика Іван
Смій Михайло
В. 70. Дишель Дмитро.
В. 47. Гриневич Лесьо
В. 117. Цурковский Антін
В. 8. Рапач Іван
Паращак Григорій
Ткач Іван
В. 143. Марич Семен
В. 140. Лопушаньский Іван
Волошак Теодор
Сивак Івао
Грицко Василь
Нановский Іван
Ксенич Стефан дит.
Нановский Іван дит.
В. 85. Драбик Антін
В. 104. Ясіньский Якуб
Шкурат Марія дит.
Журав Юрій дит.
Томашевска Стася дит.
Сьвірк Катерина дит.
Сьвірк Михайло дит.
В. 5. Адам Михайло
В. 23. Білян Юрій
Симко Іосиф
В. 88. Кульманицкий Андрей
Влох Олекса
В. 149. Рудик Іван
В. 19. Бекеч Юрій
Бочньович Іван дит.
В. 10. Горбаль Іван дит.
Горбаль Стефан дит.
В. 144. Сліжук Дмитро
Сліжук Юстина
Гарасим Анастазія
Бемко Стефан
Конкольняк Варвара дит.
Конкольняк Анна дит.
Гутник Марія дит.
Сліжук Марія дит.
Сліжук Стефан дит.
В. 3. Хижа Марія
Бойко Василь
Скочень Іван
В. 152. Симко Марія
Мотика Елизавенна
Югас Барбара
Паліньска Марія
Якоб Марія
В. 153. Саврук Стефан
Волос Василь стар.
Ціхоньский Михал
В. 124. Ващишин Онуфер
В. 91. Федько Ілько
В. 96. Майнош Іван
Бараник Володимир
В. 1. Кацьо Марія
Басалиґа Іосиф
Цьовка Петро
Лабовский Іван стар.
Ревиляк Василь мол.
Биндас Николай
Тиханьский Андрей
Тиханьский Никита
В. 114. Ґузий Іван
Гачко Іван
Чігра Іван
Станко Михаїл
Корзанич Іван
Свервінка Михаїл
В. 168. Федик Юстик
Шабатура Волод
Швойка Лев
В. 100. Цаповский Волод
Лошко Ксеня дит.
Лошко Анна дит.
Будник Анна дит.
В. 121. Грещак Онуфер
Скоропод Матвій
Борщ Юрій
Савко Іван
Борщ Іван дит.
Борщ Анна дит.
Борщ Варвара дит.
Сотак Елизавета дит.
Сотак Марія дит.
Заярош Михайло дит.
Заярош Іван дит.
Заярош Юрій дит.
Заярош Анна дит.
В. 2. Ціко Василь
В. 16. Дурила Михал
В. 38. Цимбаліста Гриць
В. 45. Королишин Петро
В. 6. Стойка Михал Кушнірів
Бемця Іван Михалів Богриків
Стойка Іван Рінник
Розман Юрій Юрів
Пригара Петро Андріїв
В. 46. Гринькевич Францішка
Лазар Іоанна дит.
Лешко Марія дит.
„ Михайло дит.
Пискорик „ дит.
В. 85. Кохар Іван
Ґруїч Юрій
Алїчевский Віцент
Василь Петро
Ростіцкий Іван
В. 14. Копча Гаврило
Вариха Сильвестер
Шубак Марія
В. 33. Ющак Міхал
Твортковский Міхал
Осичка Васль
Копур Михаїл
В. 160. Посипанко Андрей
Черняк Павло
В. 22. Турко Дмитро
В, 156. Ліхнер Андрей
В. 83. Даньковска Анна
В. 157. Василь Стецура дит.
Ятчишин Іван дит.
В. 25. Шевчик Петро
Пиндис Іван дит.
В. 55. Репа Іван
Ступіньски Мойсей
В. 86. Куцаб Іван
В. 135. Музичка Іван
В. 155. Ілик Свефан
В. 61. Крамар Андрей
В. 126. Ковач Михайло
В. и59. Книжановский Петро
Крим Іван
Ґузар Мирон
В. 53. Хабла Андрей
Ярема Михайло
Криничин Аанна дит.
„ Дмитро „
„ Ольга „
Коваль Андрей „
В. 116. Кравчук Іван
Матінґа Гриць
В. 160. Ліґер Теодор
Колодій Никола
В. 141. Романович Іван
В. 72. Михалик Іван
В. 75. Симчак Никифор
В. 71. Стефко Петро
В. 28. Москалик Іван
Андруцішук Гриць
В. 56. Пшеозельніцка Анна дит.
„ Марія „
„ Катерина „
В. 57. Токарчик Іосиф
„ Василь
Русин Михайло
Лазорчик Стефан
Драчук Стефан
Ґарбіньский Петро
В. 79. Пцьопек Іосиф
В. 132. Ґривечевска Марія дит.
Даньсвий Іосиф „
В. 161. Зомбар Юрій
Андулич Іван
Вайда Іван
В. 9. Панчерий Лукач
В. 119. Балеґа Іван
Бучак Василь
Сьвіщал Михал
В. 166. Кренькас Михаїл
В. 67. Саґан Михаїл
Лавриньский Макар
Ґолінка Павло
Матвійко Михал
Колодій Василь
Русий Дмитро
Ілько Антін
В. 113. Костик Лемко
Бухарик Михал
Міґеліч Іван
Москалик Андрей
В. 123. Козак Николай
Фаріон Михайло
Язьвіньска Юлія
Ратушний Павло
Чурняк Гриць
Чучок Фрозина
Стопицкий Федор
Кирилюк Гаврило
В. 154. Валах Дмитро
В. 49. Кнап Михал
Павлюк Іосиф Вітечек
Палеґа Іван
В. 27. Турок Іван
Федан Михал
В. 165. Петренька Григорий
В. 40. Койчок Іван
Бережаньский Іван дит.
В. 62. Ватраль Анна дит.
Хомяк Дмитро дит.
В. 48. Семко Михайло
В. 29. Терлецкий Михаїл II.
„ „ III.
„ Василь
Курч Михал
В. 92. Дябло Антір
Крайківский Волод
Кобасюк Томаш
В. 105. Гірник Василь
Копур Семен
Добриньвкий Іван
В. 52. Данілюк Василь
Дулчевич Антін
Головацкий Іван
Барна Іосиф
Попів Франц

ПРИНЯТО НА НОВО:

В. 23. Ґеровский Іван
В. 40. Пивовский Іосиф
В. 45. Бурц Яким
Корнай Андрей
В. 67. Сливконич Гаврило
В. 69. Яніцкий Василь
Сімків Спиридон
В. 70. Млинарик Григорій
В. 74. Глеба Іван
В. 96. Губяк Ітан
Дашинич Петро
В. 116. Ґозанич Іван
В. 140. Терлецкий Іосиф
В. 147. Міга Іван

Всіх приступило 321 членів.

Т. Лабовский,
гол. рекорд. секретар.

— На розум Нюйорским членам радять, неначе то Головні Урядники Р. Н. Союза одно посмертне по сім разів вставляють до розмету і кажуть за одного померщого або покаліченого по сім разів платити. Я не можу уже на дальше стерпітита коїб есіди і тому беру ся написати тим людям пару слів на розум. Се, про що ті люди торочать, се є неправда і чиста вигадка. Я також читаю орган Р. Н. Союза, однак ні разу мені не доводило ся щось подібного спостріти. Та і таке подаванє — як говорять — „сім разів одного і того самого посмертного“ до розмету є навіть річию впрост неможливою уже і з тої причини, що прецінь оголошений в часописи розмет читають і контролюють усі належачі до Союза брацтва, і колиб они щось подібного хотяй раз стрітили, то сейчас постарали би ся о спростоване того. Ціле непорозумінє вийшло з того, що в орґані Р. Н. С. поданий на початку кождого місяця розьет повторює ся безперервно через цілий місяць — однак члени платять єго лишень раз... Се, гадаю, дуже легко сконтролювати і о тім переконати ся. Тому шкода і бесіди про се та безпотрібного баламученя...

Г. П., член Союза.

ПОВІДОМЛЕНЄ.

Отсим повідомляю інтересованих, що з днем 1-го Августа 1907, устала всяка моральна і матеріяльна звязь між мною а „Свободою“ і Банком Руских Імігрантів.

В виду сего прошу від тепер всі залеглости за передплату, праці, адвертайзменти і другі річи, як також гроші, листи, чеки і моні-ордери для „Свободи“ виписувати не на моє імя а лише на адрес:

Swoboda,
184 Hudson St.,
New York, N. Y.

Всіж листи і гроші для Банку Руских Імігрантів адресувати а чеки і моніордери виписувати лише так:

Ruthenian Immigrant Exchange
181 E. 3d St.,
New York.

І. Ардан.

СПРАВИ „СОЮЗА".

Отець духовний „Союза":
о. Стефан Макар, 'Phone 46—12
11 May St., Ansonia, Conn.

Головний Уряд „Р. Н. С." на роки 1906—1908.

Предсідатель:
Константин Кирчів,
140 Essex St., Jersey City, NJ.

Місто-предсідатель:
Іван Паньпяк, Terryville, Conn.

Касієр:
Алексій Шарпович,
524 Pine & Franklin St., Shamokin, Pa.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловский,
Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар рекордовий:
Теодозий Лабовский,
Box 76, Jersey City, N. J.

Радні:
Т. Талпаш, Shamokin, Pa.
Лев Моніта, Lansford, Pa.
Михайло Беля, Holyoke, Mass.
Матій Семелюк, Sayre, Pa.
Андрій Овсак, Trauger, Pa.
Ф. Поливка, Hazleton, Pa.

Контрольна Комісія.
с. Л. Левицкий, Shenandoah, Pa.
Осип Стеткевич, Shamokin, Pa.
С. Калакуха, Jessup, Pa.

Головний організатор:
Семен Ядловский,
Box 76, Jersey City, N. J.

Вступайте до Союза!

„Союз" — одинока руско народна організація в Америці.

Принимає членів від 1 року до 40 літ житя.

Вступне пристойне.

СОЮЗ ПЛАТИТЬ:

Посмертне за мужа $1000.00,
Посмертне за жінку $400.00,
Посмертне за діти від 15.00 до $300.00.
В разі утрати: а) обох очий ніг або рук $1000.00,
б) одної руки, ноги або ока $200.00.
Сли отець родини в шпиталі божевільних, Союз платить що року родині $150.00.

Хто хоче вступити до Союза, мусить вписатись також до братства, яке належить до Союза.

Читайте!

На підставі ухвали Конвенції „Союза", кожде братство приналежне до „Союза", повинно мати отсі книжки:
1) Книжку членів (іменослов).
2) Книжку місячних складок.
3) Книжку касову і протоколову.

На сі книжки повинно кожде братство заслати 5 долярів до каси „Союза".

Посмертні вісти.

БАЛАНДА МИХАЙЛ, син Данька і Марії і члена Р. Н. Союза від. 107. Sayre, Pa. помер 13. Августа с. р.

ГУЛЬПО ГЕЛЕНА, член Р. Н. Союза від. 152. і жена Михайла Гульпи члена Р. Н. Союза від. 23. Homestead, Pa. померла 20. Юлія с. р.

ПОРАДА ПАРАСКА, жена Михайла, від. 91. McKees Rocks, Pa. померла 7. Августа с. р.

НАДЬ СТЕФАН, член Р. Н. Союза від. 161. Tower City, Pa. помер 17. Юлія с. р. Небіщик походив з Угорщини села Ор Дармо стол. Унґвар.

Вічная память!

Ч. 300. **КВІТ** $500.00

на пятьсот долярів, котрі я, Улько Глива, опікун, отримав яко сирот. часть по Стефані Петровским з Головної каси Р. Н. Союза в Америці.

Ansonia, Conn., 18. Aug. 1907.
Ілько Глива.

Сьвідки:
Алекс. Горбаль,
Гавр. Дзядик.

Від місцевого Уряду Р. Нар. Союза в Америці. Від. 10.
К. Горбаль, предс.,
Я. Поливка, секр.

Рух
в відділах Р. Н. Союза.

Ню-Йорк, Н. Й. бр. сьв. Володимира від. 108.
подає до загальної відомости що слідуючий місячний мітинг відбуде ся в суботу, дня 21-го вересня с. р. під числом 155 Ave. C. на другім поверху, до фронту.
К. Наконечний секр.

Ст. Луіс, Мн., Бр. сьв. Арх. Михаїла, ві. 14.
подає до відомости, що від тепер брацкі мітинги відбувають ся в кожду третю неділю в місяци о 2-ій годині по полудни в Гали п. Валевского під числом 175 St. George St.
С. Шубак, предс.,
Гр. Копча, секр.,
А. Валевский, кас.

Джерзи Сити, Н. Дж. Руский Молодечий Клюб, від. 70.
подає до відомости усіх Русинів, що в місяци септембри і октобри буде принимати ся нових членів без вступного.
Т. Пацала, секр.

Ню Йорк, Н. Й. Бр. сьв. Володимира, відд. 108
подає до відомости, що надзвичайний мітинг відбуде ся дня 7-го вересня в гали під числом 155 Ave. C. Неявивший ся член заплатить кару визначену статутом.
К. Наконечний, секр.

Скрентон, Па. бр. сьв. Ів. Хрест. відд. 169
подає до загальної відомости, що дня 4-го Августа с. р. вибрано слідуючий уряд: І.Дрозд предс., А. Мартин кас., П. Гоздуліч секр. Мітинги відбувають ся кождої першої неділі по першим в церковній гали. Адр. Petro Hozdulicz. 440 Alder St., Scranton, Pa.
І. Дрозд, предс.,
А. Мартин. кас.,
П. Гоздиліч, секр.

Йонгставн, О. бр. сь. Арх. Михаїла, Відд. 140.
повідомляє всіх своїх членів, що річний мітинг відбуде ся дня 8. септембра. Вибір нового уряду і другі важні справи. Хто не явить ся заплатить 50 цнт. кари.
К. Шелевач, предс.,
С. Гринько, кас.,
І. Сушереба, секр.

Бравнсвіл, Па. бр. СС. АА. ПП. відд. 6.
взиває усіх своїх членів, щоби найдальше до 22-го надіслали свої старі грамоти та подали зміни, бо в противнім разі зістануть вичеркнені з братства і з Р. Н. С.
І. Петришко, секр.

Алтона, Па. бр. Неп. Зач. Пресв. Бог., відд. 145
подає до загальної відомости, що мітинґи брацкі відбувають ся кождої неділі по 14-ім в домі М. Хробака на Савт Алтона, Па.
Ф. Сеньків, предс.,
М. Хробак, кас.,
І. Кучатовский, секр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

як пошукування знакомих, оголошення балів, представлень, сходин і т. п. друкуємо в "Свободі" по ціні одного цента від слова за оден раз. Гроші треба присилати наперед.

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

устроює бр. сьв. Андрея Первозв. в гали „New York Labor Temple" ч. 243-247, E. 84. Str., помежи 2 і 3 евн. в Ню-Йорку в суботу дня 7-го вересня с. р. Початок о год. 7-ій вечером. Вступ від особи 25 цнт. Музика цервоприда. Усіх місцевих і позамісцевих Русинів запрашає
Комітет
Д. Павлик предс.,
П. Зятик кас.,
А. Павлик секр.

Великий Руский Баль і Театральне представлене
„Знімчений Юрко"

устроює кружок Хорального сьпіву і читальні Наумовича в Salem, Mass. в гали Котарского, 169 Derby Str.
Всіх Русинів так місцевих як і з околиці запрошує ся.
Вступ 25 цнт.
Початок Балю о 6 год. а представлення о 9½ год. вечером.
За добру забаву ручить
34-35 КОМІТЕТ.

ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

устроює Братство Сьв. Володимира в Елизабет, Н. Дж. котрий відбуде ся 14-го септембра в галі Сінґера (Singer Hall). Початок о 4-ій годині.
Музика першої класи.
Вступ 25 цт. 34—36

Тов. І. Наумовича

запрошує Філадельфійских Русинів, Русинок і всіх знакомих на третий Великий Вечерок, котрий відбуде ся в суботу 14-го септембра 1907 в Arbeiter Saengerbund Hall 209—215 Fairmount Ave. Початок о 7-ій годині вечером. Вступ для мужчин 15 цнт., для женщин вільний. На Вечерку буде грати руска музика, з котрої кождий буде вдоволений. За добру забаву ручить комітет.
С. Мурянка секр.

БАЛЬ ПАРОХІЯЛЬНИЙ В НЮ ЙОРКУ.

Дня 21. септембра с. р. відбуде ся баль парохіяльний на дохід церкви сьв. Юрія в гали сій самій, де був концерт в честь Преосьв. епископа, (Arlington Hall ч. 19 St. Mark's Place 8 ул. межи 2 а 3 Ave.)
На сей баль запрашає сердечно всіх ч. парохіян і непарохіян всіх перебуваючих в Ню Йорку — і всіх поза Ню Йоских Русинів
Комітет.

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

устроює тов. „Зоря", від. 69. Р. Н. С. в Ню Йоку дня 28. вересня с. р. в Liberty Hall, 255-63 East Houston str, New York.
Початок точно о 8-ій годині. Вступ від особи 25 цнт. За забаву ручить комітет:
В. Ахніцкий, предс.,
В. Маркевич, кас.,
36-39 П. Драган, секр.

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ І ТЕАТРАЛЬНЕ ПРЕДСТАВЛЕНЄ

устроює тов. „Запорожска Січ" дня 14-го септембра с. р. в German Hall на Maple St., Ansonia, Conn.
Програма:
Баль розпічне ся о 1-ій год. по пол., а представлене о 8-ій веч.
1. Вступне слово — виголосить о. Ст. Макар.
2. „Сатана в бочці" комедія в одній дії — відіграють члени „Січи".
3. „Де Дніпро наш..." — хор
4. „Іцко сват" — ком. в одній дії — відіграють члени „Січи".
5. Декламація.
6. „Козаченько куди йдеш" — хор.
7. „Реве та стогне" терцет.

Усіх Русинів і Русинок так з міста як і околиці просить ся о як найчисленнійшу участь.
Вступ на баль 25, а на представлене 10 цнт. від особи.
Діти до 8 літ не платять вступу.
За добру забаву ручить комітет.
В. Грибінік,
Я. Рогач,
Г. Патинок,
36-37 І. Поріг.

ДРУГИЙ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

устроює Комітет парохії гр. кат. церкви в Нюарку. Н. Дж. получений з льотерією фантовою на долині міста в Гали під числом 209 Ферри улиця в суботу дня 14-го вересня. с. р. Початок о 5. годині вечером.
Дохід призначений на четверту рату за церков— ласкаві жертви просимо надсилати на руки касієраТ. Грицея, 24 Бельмонт Аве., в Нюарку, Н. Дж.
Д. Мних, предс.,
Т. Грицей. касієр,
Г. Генца, секр.

Перший Руский Пікнік на бовті

до Eagle Park устроює руска парохія в Buffalo Black Rock на дохід церкви сьв. Івана Хрест. дня 8-го септембра. Бовт відходить з Amherst St. о 9-ій год. рано. За добру забаву ручить ся.
За комітет:
Петро Коваль предс.,
Гр. Видиш кас.,
Теод. Скробала секр. 34-

ДРУГИЙ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

устроює „Товариство Тисьменицька" в Progress Assembly Rooms 28-30 Ave. A. межи 2—3 ул. в Ню Йорку в суботу дня 14. септембра 1907. Початок о 7.30 вечером. Межи 11-12 год. в ночи відограє ся комедія в 1-ій дії „Настоящі". Вступ від особи 25 цнт. Запрашає усіх Русинів і Русинок так з Ню Йорку як і околиці,
Комітет:
П. Бариняк, предс.,
А. Зубрицкий, секр.,
С. Радиньский, кас.

ДЕ Є

Настя Кухарик замужна за Федором Герила. Хто про ню що знав, або она сама най пише на адресу:
Anna Kycharyk,
Box 195,
31— New Florence, Pa.

Де є

Кірило і Антін Пех, родом Чичето з Галичини. Хтоб що знав нехай пише на адресу:
Andro Pech,
Box 167,
34— Eleanor, Pa.

Де є

Петро Вокітна з Гниловід пов. Підгайці, Галичина. 8 літ тому виїхав до Америки і має перебувати десь в Пенсилвенії. Хтоб про него що знав, або він сам, нехай пише на адресу:
Barb. Wokitna,
1001 W. Fayette Str.
34— Syracuse, N. Y.

Де є

Іван Жак, родом з Парндзовчи землинської столиці. Хтоб про него що знав, або він сам, нехай пише на адресу:
Mike Szentelik,
Box 1042,
34— Blaverdale, Pa.

Де є

Петро Паславский, около 5 стіп високий, 155 фунтів тяж., темний бльонд, очи сиві, родом з Кульчиці, пов. Самбір. Перед 4. місяцями виїхав з Пітсбурга до Буфало, перебув там одну добу, на другий день зник і ніхто не чув доси за него. Своїм заховуванем зраджував схиблений стан ума. Хтоби знав або довідав ся най ласкаво зараз пише на его кошт:
Mr. John Kostyk Kulczycki,
725 Carson St. S. S. Pittsburg, Pa
36-37

ДЕ Є

Марія Стисло; она походить з села Ясменниці, пов. Перемишль, Галичина. Полишила мене 19. Августа і утікла з бордінґером Семен Шимон. Він походить з повіту Збараж. Хтоби знав о ній нехай дасть знати до редакції „Свободи". 35-38

ПОШУКУЄ ПОСАДИ ДЯК

з добрим тенорових голосом, знаючий добре устав церковний, чоловік чесний і побожний.Просить ся писати на адресу:
Jurko Laszkiewicz,
Hatfield, Mass

ПОШУКУЄ МІСЦЯ

іспитований півець церковний і дякоучитель. Може заложити і провадити нотний хор. Тверезий і статочний. Викаже ся добрими сьвідоцтвами.
T. Tymoszek,
1239 Pearl St. Philadelphia, Pa.
36-37

ТОВАРИШКИ ЖИТЯ

пошукує кавалер в віці 26 літ, властитель фарми вартости 800 дол. Дівчина в віці 18 до 24 літ з капіталом від 600 до 700 дол. нехай пише залучаючи фотографії на адр.:
M. Majewsky,
1241 North 7 St., St. Louis, Mo.
35-37

СЛАВЯНСКЕ ІМІГРАЦІЙНЕ ТОВАРИСТВО

є товариство зложене з людий усіх славянських народностий, які є в Америці (кромі Поляків). Цілию Товариства є опіка над усіми славянськими іміграмами, без огляду на їх народність і віру.
Членом Товариства може бути поодинокий чоловік або товариство.
Член доживотний платить раз на все $500.00.
Член основатель (братство $50.00 вступного і 10 дол. річно.
Член основатель (оден чоловік) $25.00 вступного і 5 дол. річно.
Член дійсний (братство) 10 доляр 2 доляри на рік.
Член дійсний (оден чоловік) 5 доларів на рік.
Член спомагаючий (оден чоловік) 1 долярів на рік.
Організації як Союз, Соединенє і другі, мають право за кождих $250.00 заплачених до каси товариства іменувати одного члена до Загального Комітету Товариства.
Головні урядники Товариства:
М. І. Пупин, предсідатель,
А. Б. Коукол, секретар,
А. С. Амбрез, касієр.
В Уряді товариства є трох Русинів:
К. Кирчів, місто-предсідатель,
І. Ардан, директор,
П. Кешеляк, член Заг. Комітету.
Гроші для Товариства можна посилати або впрост на руки касієра: A. S. Ambrose treas. S. I. S. 25 Ave A. New York. або до редакції Свободи
Swoboda
184 Hudson St., New York, N. Y.
Не забувайте на долю Ваших сестер і братів — іміґрантів!

ТИСЯЧІ АКРІВ ЗЕМЛІ НА ПРОДАЖ

Земля добра під сад. Родить ся все. Вода здорова.
Близько великих міст. Ціна за акер від 8 до 25 дол. Пишіть на адресу:
Wasyl Syrotiuk,
Peardonville,
33—40 B. C. Canada.

Воля віри та російське православне духовеньство.

Коли Бог сотворив чоловіка, то дав йому свободу волю, по якій він може робити, чи добро чи зло. Розумієсь, Бог міг би сотворити так чоловіка, щоб він міг робити тільки добро; но тоді добрі діла чоловіка не мали би ніякої моральної ваги, бо були би примушені. Бог не хоче насилувати чоловіка, через те й дав йому свободну волю. Значить, свобода волі чоловіка веде свій початок від самого Бога і істнує з початку творення сьвіта. Вот через що усякому чоловікови природним є стремліне до волі, вот через що воля люба й мила не тілько усім людям, а навіть усякому живому створінію

Як усякого волею ввагалі, так само волею віри, як даром Божим, має право користувати ся усяка людина, бо те право, дав сам Творець. Віра — то є діло сумліня кождого чоловіка й насильством нікого не можна перевернути на свою віру. Восьмилених державах так і є: якої хто хоче віри тримає ся і за свою віру кождий чоловік має відповідати тілько перед Богом.

Не так ся справа має ся в царсько — самодержавній Росиї. Там волю має тілько цар. Яка би глупота не прийшла йому до голови, — він має змогу виконати її. Усі піддані царя — се рабі, з якими цар може зробити усе, що хоче, як раз, як султан в Туреччині. Нема там жадної волі, нема там і волі віри. Усякий, хто родив ся православним, мусить тримати ся православія, хоч би він і не вірив, що православіє є істинною вірою і знайшов собі ліпшу. Віриш чи не віриш — се не важно, надеж до православної церкви й годі. А хто би перемінив православну віру, того обмежують в правах й усяко переслідують: сажають до вязниць, висилають з рідного краю, то що. Чи мало Москалів та Українців і других людей були примушені покинути на завше рідний край й шукати щастя в Злучених Державах або в Канаді.

Було би не диво, колиб заборона залишати православну віру виходила тілько з боку уряду, а то ні: самими головними противниками волі віри й ярими переслідувателями иновірців виявляють себе попи, ті, що називають себе наступниками апостолів й хранителями (яка монополія) христової науки!

Як два роки тому вийшов царський маніфест про усякі волі, а також про волю віри, то представники православного попівства підняли страшенний галас і гвалт на весь край проти маніфесту. Волинський „истинно-русскій" архиепископ Антоній вот що писав в одному цер-

ковному орґані про сей манїфест: „Сьвітська власть (себто цар) може видавати скілько їй завгодно манїфестів про волю віри, але се нічого не значить; вот як ми, пастирі, подивимо ся на [illegible] ми [illegible]! Побачимо, кого нарід скорше послухае!“ Такі то погрози роздавали ся з бо[illegible] „истинно-русскаво“ підда[illegible]ця проти свого „самоде[illegible]жавного“ батюшки цар[illegible]. Й видно, що сі погрози т[illegible]ки добре налякали „само[illegible]державного батюшку“, бо як пишуть анґлійські часописи, — воля віри у Роси[illegible] відібрана назад.

Чогож то православне по[illegible]півство боїть ся так волї [illegible] віри, як сич боїть ся сьвіт[illegible]ла? Бо[illegible] через те, що не е певне за свое право[illegible]славіе. А не певне попівство за православіе або через те, що не віруе в Христа й Його Божеську науку, або через те, що не віруе в те, що православна віра е істиною християнською вірою. Христос сказав: „Созижду церков Мою і врата адова не одолїють эя“. Він так сказав про ту церкву, яка буде правдиво заховувати його науку. Така церква е тепер й вона буде вічно істнувати. Православні попи кажуть, що такою церквою е православна; но сли так, сли попи вірять, що Христос сказав згадані слова про православну віру, то чогож вони так боять ся волї віри? Сли православне попівство віруе, що православна віра е істиною вірою, то нема їм чого бояти ся за долю православія. Але, як то кажуть: „на злодіеві [illegible] горить“, а тому [illegible] православні попи не [illegible], що православна віра е істиною, через що й боять ся волї віри. Вони свою віру уміють обороняти тілько кулями та баґнетами: инших способів вони не мають. Як би вони вірили, що православна віра е істиною, вони би з огидою відкинули захист еї через насильства, вони би не бояли ся за долю православія, бо істина — відповідно зі словом Божим — не може загинути, ніякі темні сили не можуть знищити правди. А то добрі пастирі та носителї високих ідеалів Христа, які можуть обороняти свою віру тілько через кулї та нагайки, а других способів не мають! Виходить: раз попи боять ся за православіе — значить не вірять, що воно е істиною вірою, а раз не вірять самі, для чого людий учать, що воно е істиною вірою? Для бизнесу, чи для чого? Но правда відкрие ся, й тоді справдять ся на попах слова Христові, сказані про жидівських учителів. Почують вони на остатному суді грізні слова Христа: „Горе вам, книжинки, лиціміри“!

Попи кажуть: „Нарід темний, не розуміе сьв. письма, тож може хутко послухати усяких лжечителів, а з сього виходить, що треба силою тримати нарід в тій вірі, якої він, по признаню самих попів не розуміе. Так вони й робили: греко-католиків на Холмщині силою заставили перейти на православіе, чимало силою перевернули на православіе й музул[illegible]. [illegible]е сниніть увагу на [illegible]е попів: нарід не [illegible] православної віри [illegible]ть ся в неї тілько [illegible]о другої віри не [illegible]поповідувати. Зна[illegible]ліони православ[illegible]ий, які ніби то го[illegible]у свою положити [illegible]славіе, в дійснос[illegible] не суть право[illegible]о не розуміють [illegible]я! Добрі пасти[illegible] учителї! Гарно [illegible]инам своеї ві[illegible]айте ся попів, [illegible] робили про[illegible]к столїть, що [illegible] просв[illegible]не[illegible]ний Христовою [illegible] Гроші брати-бра[illegible] не робили. Так [illegible] нарід, що той мо[illegible]биває маленьких [illegible]х дітей, як антихри[illegible] давний случай в [illegible]ській ґуб., де сел[illegible]у[illegible]чили 2х-лїтнього [illegible] думаючи, що т[illegible] христ).

Де які по[illegible] що нарід н[illegible] ти христо[illegible] ду[illegible] же темн[illegible] А був Христос[illegible] си[illegible]отники? А [illegible]ові ченики не бул[illegible]ті рики? А до к[illegible] мовив біль[illegible] шост[illegible]истос Не до прос[illegible] ду: [illegible]елян та ро[illegible] Вот [illegible] прос[illegible] т[illegible] тоді розумів на[illegible]стову, а тепер не [illegible] наука Христова, я[illegible]ко [illegible]са перше, такою е як перше прості люди могли розуміти сю науку, так вони можуть розуміти й тепер. Инше й не може бути: Христос приніз науку для усїх: як учених так і простих й навчав і навчае так, що сю науку можуть добре зрозуміти й діти.

Поки істнують поліцейські міри, які силоміць тримають люд в православію то усе all right: православіе кріпке, непобідиме і нарід готов душу свою положити за віру православну, а як не стало сих мір метушить ся духовеньство, перелякане на смерть, що вот вот, вівці усї поутікають від своїх „добрих пастирів“. Добре вірять в непоколибимість своеї віри! Бо крім куль, баґнетів та нагаїв не мають иньших способів захисту еї! Про проповідь зі сьв. письма, про доказ через слово правди — нема у них й мови. Через те вони так і трясуть ся, як в пропасниці. перед тхненем вільного слова.

Хто тут заводив православіе? Росийські гроші, цяцьки на груди від „батюшки“, та митри, вот що. Вот як и перестав росийський уряд платити гроші на православну міссію, то б ми зобачили, як хутко православні „міссіонарі“ забрали би свої манатки та задали би драла до краю! Й слїду би їх тут не вістало ся. А то за не погану платню, за не згіршу пенсію можуть міссіонарувати ціле жите. Легко „обращати“ людей, коли за се повезеш до краю десятки тисячів долярів.

К. Білик.

Всячина.

Срібло в нашій Чорногорі. В ріках і потоках, які випливають з гір на границі Галичини, Буковини і Угорщини, було колись золото. Кажуть, що золоті зеренця з тих рік визбирали цигани, а тепер якось ніхто не задасть собі труду провірити, чи наш срібнолентий Черемош не котить із филями золота. Але не лише золото мае містити ся в тих горах. Є там і срібна руда, яку колись перед десятками лїт експльотували аж поки праця оплачувала ся. Ще тепер, хто звиджуе нашу Чорногору від Буркута або загостить до Буркуту, а не лїнуе ся, може глянути залишену копальню срібла, 12 кільометрів від Буркута, на горі Чивчин, високій на 1769 м. На полудневий захід від вершка тої гори у жерел потока Добрин лежить завалена, опущена копальня срібла, а властиво ґаленіту (PlS), в якім все містить ся примішка срібла (прим. Пшибрам в Чехах, Кумберлянд в Анґлії інш.) Cкли ґаленіт заключае бодай 0·01% срібла, то витоплюе ся з него лише олово. Але, здаесь, під Чивчином нема богато ґаленіту, а потім і задля неприступности тих сторін, покинено его експльоатацию. Срібло, як звісно, ніколи не виступае яко первісний мінерал, але яко продукт в розкладу сріблоносних сірчків. Тому жили срібних руд в горішних покладах копалень е богатші в родиме срібло і нераз лучають ся в горішних покладах тих руд брили чистого срібла кількакільоґрамової ваги. Чим глубше в поклади ґаленіту, тим менше находить ся в нїм чистого срібла і то в дрібних бляшках або в виді тоненьких дротиків, а найменше в кришталках. Звичайно находить ся срібло в покладах ґаленіту і кристалічного вапняка. Ґаленіт і кристалїчний вапняк е як раз під Чивчином (на камеральних ґрунтах). Тому зовсім нема що дивувати ся, коли в останних днях принесли ґазети як велику сензацию вістку, що директор купелевого заведеня в Буркутї над Черемошом натрафив перед кількома днями на срібну руду, яка заключае в собі значний процент сего цінного металю.

Як Хінці ховають померших? Похорон у Хінців е дуже важною річию. У них е такий звичай, що кождий мерлець мусить бути два рази хоронений, раз у своїй хатї, а другий раз на цминтари. В 24 годин по смерти ховають мерця в хатї в присутности всїх членів родини і приятелїв. Бонза (хіньский священник) із своїми помічниками відправляе молебень і виганяе злі духи, котрі — як Хінцї вірять — мешкають в тїлї чоловіка. На знак бонзи всї присутні жінки зачинають кричати і пищати. аби наполошити злі духи. Потім бонза палить на огни лист задресований до хіньских божків з просьбою, щоб злих духів не пускали. У бідних людей, котрі не мають грошей щоби оплатити бонзу, то виганяють злих духів з мерця буками. Коли вже проженуть злих духів, кладуть тїло до білої трумни, заліплюють всї шпари цементом а потім цілу трумну покривають вапном і кладуть її в хатї в якімсь спокійнім місци. По кільканайцяти днях відбуває ся другий погріб. І знов сходять ся гостї а на знак сумованя всї убирають білу одежу. Хінцї голять собі звичайно голову, лиш лишають на чубі косу; але на погріб ідуть з неголеною головою. Гостей частують гербатою і овочами а потім ідуть на цминтар. На переді несуть таблиці, на котрих виписано, як називае ся померший, чим він був і що доброго зробив. За небіжком несуть цьвіти а далї чи йде музика а вкінци родина і гостї. Перед гробом ще раз проганяють злих духів кадилом а потім всувають трумну до склепленого гробу і замикають камінною плитою на котрій золотими буквами е описане ціле жите небіжчика. По похороні відбуе ся стипа.

З царської родини. Дума не мала права мішати ся до приходів і розходів царської родини, які вона для свого удержаня здирае з народа. А всеж дебата в думі над сими немалими данинами державних видатків, малаби особливше економічне і політичне значіне. Вона показала би народови, що коштуе ся кохана рідня, задля якої матеріяльних інтересів ведуть сі панови так кроваву боротьбу проти народа. Рік річно побирае царська родина з державної каси около 1.63 міліона рублїв. Ще перед двома роками (1904) виносила ся сума 12.8 міліона, тепер вже о 3.5 міліона більше. Крім того мае царська родина 7,900.000 десятин землї, з чого 5,720.000 десятин лїса. На сїй земли устроїла вона до 15.000 ріжнородних підприемств, з того 1500 млинів, 10.000 аренд і дібр, якими управлие сама, 100 фабрик і варстатів, 100 копалень і пр. Як великий рух царських фабрик, вистарчить навести сей примір: В самарській ґубернії належить до царської родини фабрика цукру, в якій продукуе ся річно 80.000 пудів цукрового піску. До заряду уділів належать також найбільші виноградники Росії. Всї ті жерела приходів принесли в 1896 р. около 20 міліонів рублїв. Від 1887 р. до 1897 дали вони разом 236 міліонів рублїв; до того треба ще додати 48.659.000 рублїв, які царська родина одержала від внсвободжених хлопів. Крім того сам цар мав 42·6 міліонів десятин землї, до того копальні золота альтайського і нерчинського округа, Лївандія і пр. Також і великі князї мають значні добра. Одно може здивувати, чому політика правительства лежить виключно в інтересах великих посїдачів та великих капіталістів? бо царська родина то найбільший підприемець і посїдач дібр в Росії!

1144

ПРОДАЮ І КУПУЮ ФАРМИ ЛОТИ І ХАТИ.

Най би ти був хоч де, то я ти можу продати і купити. Лоти мож купити в добрім положеню ще тано: всего $20 готівки а решту на легкиї виплат. Заробок певний, бо місто ще лиш ся зачинає будувати.

Хто їде до Едмонтону то най шукає мене на адрес котрий я подаю я на стацію не ходжу і най уважає аби го хто не здурив бо є їх доеить, по руски знає хоть хто.

G. Krikevsky,
223 Hamilton Ave.,
Edmonton, Alta, Canada.

ТОВАРИСТВО торговельно-промислове „СОКІЛЬСКИЙ БАЗАР"

стоваришене зарєстроване з обмеженою порукою у Львові.

Продає гуцульскі річи як топірці від 5—30 к., ножі по 2 к., тарелї від 15—100 к.

Вишивані сорочки по 12, 14 і 16 к., краватки по 4 к., ґердани по 3, 4 і 5 к., пояси з пацьорків від 8—30 к. Українські переписні листки по 10 с.

Все те можна спровадити в Сокільского Базару у Львові за надісланем наперед готівки.

Русини! приступайте в члени Сокільского Базару не забувайте про старий край. Удїл члена виносить 25 к. вписове 2 к. Складайте також у нас гроші на ощадність. Ми платимо процент від них 4 і пів проц.

Русини—Американці! Купуйте, щадіть і записуйте ся до Сокільского Базару.

Дирекция Товариства „Сокільский Базар у Львові
А. Будзиновский
31—40 Д. Кучика

Стефан Рябець

має у себе найлїпші напитки, циґари і папіроси. Має також добре заряджену ґросерню.

СПРОБУЙТЕ!

Mahanoy Plane, Pa.

K. G. CIESLAK,

ФОТОҐРАФ.

Сли хочете в малої фотоґрафії зробити великий портрет, то пришлїть менї малу фотоґрафію, а я Вам в неї зроблю таку велику як лиш хочете.

2737 PENN AVE.,
12th & CARSON STS. S. S.
PITTSBURG, PA.
710 BRADDOCK AVE.
BRADDOCK, PA.

THE FIRST NATIONAL BANK OF MINERSVILLE, PA.

Капітал $50.000.00. Надвишка і нерозділені зиски $93.000.00

Заснований 1864 року.

Найстарший Народний Банк в Скулкил Кавнті.

Провадить загальний банковий бизнес. Видає міжнародні мони ордери, драфти і пересилає гроші до всіх частий сьвіта Позичає гроші на реальности. Депозити сего банку подвоїлись протягом послїдних 5 літ і виносять тепер около $500.000.00.

Гроші пересилає через фірму Knauth, Nachod & Kuhne, New York, N. Y.

Dr. J. SZLUPAS,

1419 N. Main Ave.,
Scranton, Pa.

Можна его бачити в офисі: від 8 ої до 10-ої год. рано, від 2 ої до 4-ої пополуд., від 7-ої до 10-ої вечер.
Old Phone 1269—B

HOWARD ALBERT,

Аптикар.

Продає всїлякі ліки по найнизших цінах. Ліки Севери.

ЛАНСФОРД, ПА.

Harry E. Paul.

Робить камінні нагробники, хрести, памятники.

Ріг Пайн і Маркет улиць,
ПОРТ КАРБОН, ПА.

ДОКТОР ШТАЙН.

Уряд: від 8 до 10 рано, 1 до 3 по обідї, 7 до 9 вечер.

18 E. Oak St., Шенандоа, Па.

ДОКТОР ҐРУЛЕР.

Застати его можна в офисї від 8 до 9 рано, 1 до 3 по полудни, 7 до 9 вечер.

30 E. Lloyd St., Шенандоа, Па.

Спис книжок, які продаємо:

- * Америка...15 ц.
- * Ангел та пустельник і т. і. 15 ц.
- Біблія Велика...2 дол.
- Борба кляс і чому робітники орґанізують ся...15 ц.
- * В Старім і Новім краю...25 ц.
- * Гріхи мілїонерів і т. п.С. 7 15 ц.
- Дещо з історії православної місиї в Америцї...10 ц.
- Дещо про зьвірята...30 ц.
- * Дві левади і т. п. С. 5...15 ц.
- * Дорога любови, то Божа дорога С. 6...15 ц.
- Драгоманів...15 ц.
- * Еміґрант...15 ц.
- Журавлї...10 ц.
- Житє Ісуса Христа...1.50 дол.
- * Житє, зарібки, орґанізації і т. п. в Спол. Державах..15 ц.
- За красою... дол.
- Земельне питанє...15 ц.
- Зуб за зуб...10 ц.
- * Казки про Жидів...15 ц.
- Історія Руси з обра...10 ц.
- Капітал і праця...15 ц.
- * Книжка Рахункова...50 ц.
- Марія...10 ц.
- *Многострадальний народ, огляд історії українского народу...20 ц.
- *Навернений Грішник...20 ц.
- Народний рух австро-угорских Русинів...15 ц.
- Новий Завіт...4 дол.
- Образки і загадки...10 ц
- Оповіданя...15 ц
- Оповід. про заздрих богів 10 ц.
- Пестрі звуки...75 ц.
- Про відступників від рос. православія...10 ц.
- * Про нутро землі...25 ц
- Підземні скарби...25 ц
- Покуса...10 ц.
- Псалтир...1 дол.
- Розмова Поляка, з Русином 10.ц
- Руско-англійский словар. 20 ц.
- * Релїгійні вірованя старинних народів...20 ц.
- Смерть...10 ц
- *Стародавні казки та оповіданя...15 ц.
- *Степові люде...15 ц.
- *Страйк...20 ц.
- *Стріляй на смерть, робітнича драма...15 ц.
- Унія в Америцї...20 ц.
- *Хто з чого жиє...15 ц.
- * Які то є люди на земли з 20 образками...50 ц.
- * Як мужик ходив до царя правди шукати...15 ц.
- * Через кордон...15 ц.

Пишіть на адрес:

Swoboda, 184 Hudson St., New York

Хочете Поради, Інформації, Роботи?

Усе те дістанете безплатно в Бюрі Славяньского Іміґраційного Тов.

Голоситись лично на адресу:
SLAVONIC IMMIGRANT SOCIETY.
35 Broadway, 5th floor, New York City.

Всякого Рода Справи

можете залагодити тільки через одиноку

Руско-Народну Канцелярію в Винипегу.

Пишіть або удавайте ся лично на адресу:

RUSKA KANCELARYJA:
Room 4, 666½ Main St., Winnipeg, Man., Canada.
Телефон 7284.

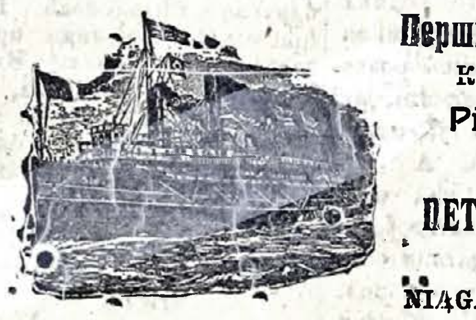

Перший Руский Банк

КАНЦЕЛЯРІЯ Рільно-Нотаріяльна ПЕТРА ШЕВЧИКА — в — NIAGARA FALLS, N. Y.

Висилка гроший на цїлу кулю земску під гваранцією. Гроші вістають виплачені найдальше до 14 днїв.

Спродажа шифкарт на всї корабельні лїнії.

Залагоджене справ військових.

Виробляю повновласти, контракти купна і продажи.

Продажа лотів, домів і фарм в Злучених Державах і Канадї на добрих услівиях. Лоти від 150 до 2000 долярів.

Брата Русини! Не будьте лакомі на дурнички і дарунки ріжних пройдисьвітів агентів, що обіцяють вам гори долини а ви за тоє мусите нераз дорого заплатити. Удавайтесь в кождій справі до чоловіка чесного, що провадить свій інтерес вже більше 12 літ.

Філії Канцелярії: Box 164 Yatesboro Pa.; Box 96 Connorville, O.; 3827—4th Ave. Altoona, Pa.; 9 Rushton Place Waterbury, Conn.

Всї листи адресуйте так:

PETER SZEWCZYK, 1223 E. FALLS ST.,
NIAGARA FALLS, N. Y. 23—

УКРАЇНСЬКЕ БЮРО КОЛЬОНІЗАЦІЙНЕ

633 POWELL ST., VANCOUVER, B. C.

Призначило десяту часть доходу на народні цїли.

Ю. Сиротюк, менеджер. Мир. Стечишин, секр.

Який сенс жити у поганім клїматі, коли можна жити у хорошім? Маєте на сім сьвітї лиш кілька літ житя, чому ж не провести їх як найприємнїйше? Пощо даремно бороти ся з природою? Ви єї не поборете! Краще старайтесь поселити ся у країнї, де пізнаєте, що таки ще варто жити у сьвітї. Така країна є — долина ріки Fraser у Британській—Колюмбії.

ЦІНИ ЗЕМЛЇ ДУЖЕ ПРИСТУПНІ.

На лотах у містї Vancouver можна також заробити порядні гроші.

UKRAINIAN COLONIZATION BUREAU
P. O. Box 482, Vancouver, B. C.

БАНК РУСКИХ ЕМІҐРАНТІВ

Заінкорпорований в Стейтї Ню Джерзі. Капітал 50.000.00 д.

181 E. 3-d St., [New Y]ork, N. Y.

Банк сей залагод[жує слідую]чі справи:

1) Пересилає гроші до всіх кр[аїв с]віта по цінах можливо найтанших і як найскорше.

2) Продає шифкарти на ріжні [лінії] до старого краю як також з краю до Америки по тих самих цінах, що і самі всїх головних офісах в Ню Йорку.

3) Виробляє повновласти, акти купна і продажи заосмотрені підписом конзуля; перепроваджує процеси спадкові, інтабуляції, екстабуляції, колектує гроші і взагалі перепроваджує всякі інші справи зі сопрасвними властями при помочи звісних старокраєвих нотарів і адвокатів.

4) Полагоджує справи [військові], як: увільнене від асентирунку, військової контролі, увільнене від вправ і т. и.

5) Виробляє пашпорти [для Русинів] виїзджаючих до краю.

6) Дає поради в процесах компаній в разі калїцтва, смерти, невиплаченя пейди і в других правних а[мериканських справ]ах.

7) Міняє гроші — [старо]краєамериканьскі і американьскі на краєві після біжучого курсу.

Кромі сего Банк Руских [Еміґр]антів служити порадою і інформаціями також в других справах, особливо тим, котрі [при]їздю Ню Йорку а не суть обзнакомлені з містом. Банк Руских Еміґрантів вкладає [гроші на] пі[рц]ент до американьских і краєвих банків.

Десята часть з чис[того зиск]у Банку Руских Еміґрантів призначена на Руский Наро[дний Еміґ]раційний Дім в Америцї.

З поважанем

Дирекція: Г. Дзядик предс., А. Са[...] [вп]редс., К. Кирчів кас., С. Ядловский секр.

Адрес: Ruth. Immt Exchange
181 E. [3-d St.], New York, N. Y.

Вироби брацкі, кашлі, шапки, віденки, хоругви, уніформи. Цїнник і пробки висилає даром.

Можете писати до нас по руски, словеньски або польски.

R. H. MORGAN, 13 N. Main St., Shenandoah, Pa.

MERCHANTS NATIONAL BANK

Шенандоа, Па.

Капітал 100.000.00 дол.

Надвишка 120.000.00 дол.

Депозити вище пів мілїона долярів.

Се є NATIONAL BANK чартерований Урядом Злучених Держав і під безпосередною контролею тогож уряду.

Є се одинокий Банк в Шенандоа, Па. що має свій власний будинок, в якім містить ся почта.

Вкладайте гроші до того Банку а дістанете від них процент. Банк сей виплачує що року тисячі долярів проценту своїм костумерам, котрі мають в нім свої гроші.

Там розмовляє ся по руски.

Merchants National Bank
на розі улиць Мейн і Лойд,
Shenandoah Pa.

ПЕРШИЙ Р[УСКО]-КОВЕНЬСКО-ПОЛЬСКИЙ Банкир [...] Пуслий

за[тв]ерджений через ґубернатора стейту виконує ріжні [справи при по]мочію старорускего нотара і адвоката.

1) Виробляю повновласти, контракти кунна і продажи, перепроваджую процеси спадкові, інтабуляції і екстабуляції.

2) Справи військові як також увільненя від асентерунку, військової контролї і увільнене від вправ.

3) Продаю Шифкарти на ріжні лїнії корабельні до старого краю як рівнож з краю до Америки по цінах таких самих як продають гол. компанії.

4) Міняю гроші старокраєві на американьскі а американьскі на краєві як рівнож пересилаю гроші до всїх країв і держав сьвіта, по цінах найтанших і все належито виконуєсь і як найскорше.

5) Провадж у робітниче бюро, в котрім може як найбільше число робітників знайти роботу — так мущини як жінки.

Gabriel Dziadik, 130 Main St., Derby, Conn.

Оден з найбільших броварів в Америцї.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЄВИЙ СПОСІБ, БЕЗ ВСЯКИХ ПРИМІШОК.

Хто лиш раз покоштує сего пива, то иншого вже не буде пити.	Голова від него нїколи не болить, бо есть здорове і поживне.

НЕ ТРЕБА ЄГО ЗРЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,

LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: General Office 2333.
Night Call 4854.